

č. 12-2016

MESÁČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Alexandra Strelková

TÉMA

► Slovenské filmy
v zahraničnej kinodistribúcii

RECENZIA

► Finále ► Hedi
► IMT Smile a Lúčnica:
Made in Slovakia
► Richard Müller:
Nespoznaný

VIKTOR KUBAL

Nestor
slovenského
animovaného filmu
The Nestor
of Slovak
Animated
Film

V PREDAJI OD 15. NOVEMBRA
www.klapka.sk

2017

FILMOVÝ KALENDÁR

FILM CALENDAR

NA ÚVOD

V decembrovom *Film.sk* sa vraciame k niekoľkým dôležitým podujatiam s filmom, z festivalov sú to 18. MFF Bratislava a 20. MFDJ Jihlava. Oba reflektujeme v rubrike Ohlasy, no o festivaloch je reč aj v ďalších článkoch a spomínajú sa v rôznych súvislostiach. Hovorí o nich riaditeľka Národného kinematografického centra Slovenského filmového ústavu Alexandra Strelková, ktorá nám poskytla rozhovor. A na festivaly naďabíte aj v Teme čísla, ktorá sa síce venuje zahraničnej kinodistribúcii slovenských filmov, no festivaly môžu aj v tomto smere zohrať dôležitú úlohu. Konzultantka pre medzinárodné stratégie a producentka Katarína Tomková ich vidí ako základňu a alternatívnu distribúciu pre arthousevé snímky, ktorá navyše často vykazuje vyššiu návštevnosť ako bežná kinodistribúcia.

Podľa Tomkovej je najlepšie, ak sa s filmom, ktorý má ambície presiahnuť hranice Slovenska, začne pracovať na zahraničnej úrovni čo najskôr. Jedným z krokov môže byť práca s projektom na medzinárodných scenáristických workshopoch. A touto cestou sa vraciame k rubrike Ohlasy, v ktorej sme sa pozreli aj na workshop MIDPOINT. Zúčastnilo sa na ňom viacero zahraničných hostí, tentoraz sa však konal na Slovensku.

Decembrové *Film.sk* je tak trochu aj v znamení hudby. Môžu za to predovšetkým slovenské filmy, ktoré recenzujeme – *IMT Smile a Lúčnica: Made in Slovakia* a *Richard Müller: Nespoznaný*. (Okrem nich recenzujeme ešte slovenský dokument *Finále* a tunisko-belgicko-francúzsky film *Hedi*.) No a tadiaľto vedie posledný návrat k Ohlasom, kde reflektujeme aj dokumentárny cyklus *Zlatá lýra*, ktorý uviedla RTVS.

Verejnoprávna televízia pritom spolupracovala aj na koprodukčnom filme, ktorý je jedinou decembrovou premiérou domáceho titulu v kinách. Symbolicky ide o rozprávku *Anjel Pána* 2.

Za redakciu *Film.sk* vám želim príjemný december a pokojné sviatky.

► Daniel Bernát

MAJE OBLÚBENÉ SLOVENSKÉ FILMY

FOTO: Marika Beňadik

► Petra Hilbert,
ilustrátorka, spisovateľka

Vyrastala som v 80. rokoch a mojím prvým stretnutím s „filmom“ boli socialistické seriály. Dodnes si pamätám Majku z Gurunu, ktorá spadla z oblakov priamo do Čabovíc, a rovnako netrpezlivo som v televízii čakala na *Návštevníkov* alebo *Arabelu*. No prvýkrát ma naozaj oslovil až film *Tisícročná včela* podľa Petra Jaroša. Očarila ma kombinácia sugestívnej hudby Petra Hapku a surrealistickej výtvarnosti Juraja Jakubiska. Zrejme už vtedy som sa na svet pozerala očami umelca. Dychtivo som sledovala každý obraz, kostým, každú postavu. Bola pre mňa češť môcť neskôr študovať kostýmovú tvorbu na VŠMU u pána profesora Milana Čorbu, ktorý vytvoril kostýmy k tomuto aj ďalším výnimčným slovenským filmom, ako sú napríklad *Tri gaštanové kone* či *Balada o siedmich obesených*. Práve na vysokej škole som sa dostala ku kinematografii 60. rokov. Zasiahla ma sila výpovede i poetika novej vlny slovenských autorov Hanáka, Havettu, no asi najviac ma zaujal čiernobiely film Štefana Uhra *Slnko v sieti*, plný silných výtvarných obrazov. Obdobie po revolúcii je už na dobré filmy skúpejšie. Mňa oslovili hlavne dokumenty, medzi nimi napríklad *Stepé lásky* režiséra Juraja Lehotského. Dúfam, že v budúcnosti vznikne viac dobrých slovenských filmov. Už teraz sa teším na *Piatu loď*, ktorá sa na krúca podľa knihy Moniky Kompaníkovej. ▲

Robert Kirchhoff,
dokumentarista

Pán Danko chciac aj nechtiac otvoril diskusiu o zmysle verejno-právnych médií v tejto krajine. Uvážte, čo by sa asi stalo, keby sa on (alebo nebudaj pán Kotleba) zmocnil RTVS ako očakávanej trafiky za svoju lojalitu. Tá chvíľa sa blíži a vonkoncom si nemyslím, že by sme sa jej nemali obávať. Ako autori dokumentárnych filmov sme sa rozhodli napísať otvorený list adresovaný vláde a prezidentovi, nie preto, že mnohí z nás s RTVS spolupracujú, ale hlavne preto, že to cítime ako istý záväzok voči našej budúcnosti. Podobne ako v minulosti, keď sme spolu s kolegami/kolegyňami a priateľmi/priateľkami, ktorých prácu a postoje si vážim, spoločne volali po transparentnom Audiovizuálnom fonde a podaktorí nás obviňovali, že ho chceme zrušiť. Pritom sme chceli presný opak. Svoje zohral aj strach z neistoty. Čím a kde by sme boli bez Audiovizuálneho fondu a kde by bol Audiovizuálny fond, nebyť tohto úsilia? Nedávna (myslím si) podcenená aféra okolo RTVS a otvoreného pokusu Slovenskej národnej strany o politický vplyv vo verejnoprávnom médiu, ktoré je podľa nich málo vlastenecké, nás, zdá sa, opäť spojila. Práve dnes a práve v tejto krajine, kde politici splodili oligarchov a vládnú ako ich báby, kde mafiáni a gangstri dostávajú mediálny priestor, aby mohli kázať o etike a morálke. Roky sa usilujeme, aby bola RTVS odvážnym médiom verejnej služby a ostrovom zdravého rozumu v záplave pazvukov.

To, čo (myslím si) bude v najbližšom období rozhodujúce nielen u nás, je naučiť ľudí kriticky myslieť. Obliehaná RTVS je jednou z mála možných pevnôstok pozitívneho vzdoru. Možných – s mojimi výhradami k bezduchej a bezhlavej komercializácii, k sporným a megadrahým formátom od komerčnej folkloristiky po citové vydieranie... Akoby pod tlakom konkurencie a politikov unikal účel. Preto je najvyšší čas prijať opatrenie, ako zabrániť, aby voľbu orgánov RTVS vykonával parlament. (Som presvedčený, že aj správne a regulačné orgány, ktoré majú dohliadať na vysielanie, sú zdiskreditované.) Príklad „nemeckého modelu“, kde televíznu radu tvoria profesionáli, ľudia z tretieho sektora, stavovské organizácie a podobne, sa mi zdá inšpiratívny. Nemusíme ani chodiť tak ďaleko. Audiovizuálny fond je možnou alternatívou fungovania verejnoprávnej inštitúcie. Naša aktivita však nemala byť o tom ako, mala byť skôr apelatívnym zvolaním, že sa na nás rúti ďalší meteorit a väčšina sa znova pozerá iným smerom. ▲

18

24

MI
 M
 Y
 S
 L
 Í
 M
 S
 I

- 03 **MYSLÍM SI**
- 04–05 **HODNOTENIE FILM.SK**
- 06–09 **KALENDÁRIUM**
- 10–13 **PREMIÉRY v kinách**
- 13 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 14 **NOVINKY:** Anjel Pána 2 podľa Jiřího Stracha
- 15 **AKTUÁLNE:** Kino Lumière po letnej renovácii
- 16 **AKTUÁLNE:** Audiovizuálny fond
a štruktúra podpornej činnosti na rok 2017
- 17 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 18–21 **ROZHOVOR:** Alexandra Strelková
- 22–23 **TÉMA:** Slovenské filmy v zahraničnej kinodistribúcii
- 24–25 **RECENZIA:** Hedi podľa Mohameda Bena Attiu
- 26–28 **RECENZIA:** Finále podľa Pala Korca a Dušana Milka
- 29–31 **RECENZIA:** Richard Müller: Nespoznaný podľa Mira Rema
- 32–34 **RECENZIA:** IMT Smile a Lúčnica: Made in Slovakia podľa Paľa Janíka
- 35 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE**
- 36–37 **DVD NOSIČE / ČO ROBIA**
- 38–42 **OHLASY:** 18. MFF Bratislava / MIDPOINT na Slovensku /
20. MFDJ Jihlava / Dokumentárny cyklus Zlatá lýra
- 43 **AKO ĎALEJ, ABSOLVENT?**
- 44 **PROFIL:** herec Július Vašek
- 45 **SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU:** Týždeň vo filme
- 46 **TIPY MESAČA:** Kino Lumière
- 47 **VÝROČIA / Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 48 **STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumière**

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí na Slovensku (17. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk / Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32 / 811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktor:
Daniel Bernát
Redakcia:
Zuzana Sotáková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci editného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho
informačného centra SFÚ
Simona Nötová-Tušerová
tlačová tajomníčka SFÚ
Andrea Biskupičová
vedúca predajne Klapka.sk
Štefan Vraštiak
Jazyková redakcia:
Jaroslav Hochel
Design & grafická úprava:
p & j
Tlač: Dolis, s. r. o.
Uzávierka čísla 12/2016:
28. 11. 2016
Snímky na titulnej strane:
Finále – S PRO ALFA SK
Film.sk vychádza s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

Názory redakcie sa nemusia zhodovať s názormi prispievateľov.

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

Slovenskí filmoví vedci a kritici hodnotia slovenské celovečerné filmy druhého polroku 2016

V roku 2009 sme sa v redakcii Film.sk rozhodli v spolupráci s renomovanými slovenskými filmovými vedcami, historikmi, kritikmi a publicistami reflektovať slovenské filmy aj inak ako len vo forme recenzií či iných článkov. Vtedy sme po prvýkrát zverejnili tabuľku bodovania slovenských celovečerných filmov, ktoré mali v príslušnom roku premiéru v kinách.

Aktuálne prinášame hodnotenie slovenských filmov s premiérou v druhom polroku 2016. Hodnotíme celkovo deväť slovenských alebo majoritne slovenských dlhometrážnych filmov, ktoré spĺňajú finančné kritériá určovania krajín pôvodu podľa Európskeho dohovoru o koprodukcii. Všetky snímky tentoraz uviedli do kín distribučné spoločnosti a boli zaradené na zoznam premiérových titulov Únie filmových distribútorov. Nehodnotíme minoritné slovenské koprodukcie s premiérou v druhom polroku 2016: *Rodinný film* (r. O. Omerzu), *Ani vo sne!* (r. P. Oukropec), *Smrteľné historoky* (r. J. Bubeníček), *Bezva ženská na krku* (r. T. Hoffman), *Červený pavúk* (r. M. Koszátka) a *Anjel Pána 2* (r. J. Strach).

Systém bodovania zostáva rovnaký, pohybuje sa v škále od jedného po maximálne päť bodov. Prípustné sú aj polbody.

► dan

Slovenské a koprodukčné celovečerné filmy druhého polroku 2016 podľa filmových vedcov a kritikov

	DANIEL BERNÁT	MARTIN CIEL	JANA DUDKOVÁ	EVA FILOVÁ	JARO HOCHEL	MARTIN KAŇUCH	VÁCLAV MACEK	JELENA PAŠTEKOVÁ
5 October MARTIN KOLLAR	●●●●●	●●●●●	●●●●●	●●●●●	●●●●●	●●●●●	●●●●●	●●●●●
Finále PALO KOREC, DUŠAN MILKO	●●●	●●●	●	●●●●	●●●	●●	●●	●●●
IMT Smile a Lúčnica: Made in Slovakia PALO JANÍK	●●	●	●●	●	●●	●	●	●●
Pirko LUCIA KLEIN SVOBODA, PETR KLEIN SVOBODA	●●●	●●	●●	●●●●	●●	●●●	●●	●●●
Richard Müller: Nespoznaný MIRO REMO	●●●●●	●●●●●	●●●●●	●●●●●	●●●●●	●●	●●●●●	●●●●●
Sloboda pod nákladom PAVOL BARABÁŠ	●●●	●●●●	●●●	●●●	●●●	●	●●	●●●
Tatry, nový príbeh MICHAL ROMEO DVOŘÁK	●	●	●	●	●	●	●	●
Učiteľka JAN HŘEBEK	●●●	●●	●●	●●●●	●●●●	●●●	●●●●	●●●
Zem, ktorá hľadá svoje nebo ERIK PRAUS	●●●●	●●●●	●●●	●●●	●●●●	●●	●●	●●●

LEGENDA HODNOTENIA: ●●●●● NAJVIŠŠÍ POČET BODOV / ● NAJNIŽŠÍ POČET BODOV / ○ NEHODNOTÍM
(VO VÝNIMOČNÝCH PRÍPADOCH SÚ PRÍPUŠTNÉ AJ POLBODY) FILMY SÚ ZORADENÉ V ABECDNOM PORADÍ

Mgr. Daniel Bernát (1979) – vyštudoval filmovú vedu na FTF VŠMU. Osem rokov pôsobil ako redaktor kultúrneho oddelenia denníka *Pravda*, od septembra 2012 je šéfredaktorom mesačníka *Film.sk*.

Doc. PhDr. Martin Ciel, PhD. (1963) – vyštudoval filmovú a divadelnú vedu, pracoval v SAV a SFÚ, v súčasnosti pedagóg VŠMU. Zaoberá sa teóriou a analýzou. Prednáškové kurzy viedol v New Yorku, Minsku, Tel Avive, Brne, Prahe. Publikoval niekoľko kníh a viacero štúdií o filme.

Doc. Mgr. Jana Dudková, PhD. (1977) – pracuje v Ústave divadelnej a filmovej vedy SAV. V minulosti pôsobila aj ako pedagogička na FTF VŠMU a na Univerzite Karlovej v Prahe. Venuje sa prienikom medzi teóriami postkoloniality a súčasným, najmä slovenským filmom. Je autorkou troch monografií, z toho jednej o ponovembrovom slovenskom filme (*Slovenský film v ére transkulturality*, 2011) a dvoch venovaných srbskému filmu (*Balkán alebo metafora: balkanizmus a srbský film 90. rokov*, 2008; *Línie, kruhy a svety Emira Kusturicu*, 2001). Aktuálne je aj vedúcou riešiteľkou spoločného projektu ÚDFV SAV a FTF VŠMU Slovenská kinematografia po roku 1989, príležitostne sa venuje i recenzentskej práci.

Mgr. Eva Filová, ArtD. (1968) – vyštudovala grafiku na VŠVU a filmovú vedu na VŠMU v Bratislave. Pôsobí na Katedre audiovizuálnych štúdií VŠMU a na Katedre Intermedií VŠVU. Publikuje v domácich odborných časopisoch. Dramaturgicky a lektorsky pripravuje a uvádza cyklus *Kratasy z archívu* v kine Lumière. Je spoluautorkou rozhlasového cyklu o filme *Kino-Ucho*. SFÚ v roku 2013 vydal jej knihu *Eros, sexus, gender v slovenskom filme*.

PhDr. Jaroslav Hochel (1962) – absolvent FiF UK v Bratislave. V rokoch 1989 až 1992 pracoval v archíve SFÚ. Začiatkom 90. rokov sa začal venovať filmovej publicistike (*Dialóg, Slovenský denník*). V rokoch 1994 až 1998 bol redaktorom časopisu *Filmová revue* a kultúrnych rubrik denníkov *Večerník* a *Práca*. Od roku 1999 pôsobí na voľnej nohe ako filmový publicista a knižný redaktor. Ako redaktor, prekladateľ a/alebo autor hesiel týkajúcich sa slovenskej kinematografie sa podieľal na publikáciách *Ilustrovaná encyklopédia ľudskej vzdelanosti*, *Ronald Bergan: Film a Univerzum*. Po dve funkčné obdobia bol predsedom Klubu filmových novinárov. V súčasnosti pôsobí aj ako jazykový redaktor *Film.sk*.

Mgr. Martin Kaňuch (1973) – absolvent odboru história a estetika na FF UK v Bratislave. Pôsobí na edičnom oddelení SFÚ. Je šéfredaktorom filmologického časopisu pre vedu o filme a pohyblivom obraze *Kino-Ikon*.

Prof. Václav Macek, CSc. (1952) – autor, resp. editor vyše dvadsiatich kníh o filme a fotografii (*Dejiny slovenskej kinematografie* spolu s Jelenou Paštékovou, *Štefan Uher, Dušan Hanák, Ján Kadár, Slovenská imaginatívna fotografia 1981 – 1997, Súčasná slovenská fotografia, K dejinám slovenského dokumentárneho filmu, Tono Stano, Elo Havetta, Peter Župník, Bratislava zadným vchodom*, atď.), prednášal v Poľsku, Česku, Rakúsku, Veľkej Británii, Nemecku, USA, Maďarsku, Rusku, Číne. Od roku 1993 do roku 2010 pôsobil ako vedúci na Katedre umeleckej kritiky a audiovizuálnych štúdií VŠMU, kde v súčasnosti naďalej vyučuje. V spolupráci s Jelenou Paštékovou pripravuje druhé, aktualizované vydanie *Dejín slovenskej kinematografie*.

Prof. PhDr. Jelená Paštéková, CSc. (1951) – vyštudovala estetiku a slovenčinu na FFUK v Bratislave. Pôsobí na FTF VŠMU a v Ústave slovenskej literatúry SAV. Venuje sa interdisciplinárnej problematike, dejinám slovenskej kinematografie a slovenskej literatúre po roku 1945. Bola vedúcou riešiteľkou kolektívnych grantových projektov (*Poetika a politika, Identity a hranice*) a školiteľkou viacerých doktorandov. Publikuje monografické práce (*Rozprávania o rozprávani*) a štúdie v domácich a zahraničných vedeckých časopisoch a zborníkoch. V súčasnosti pripravuje v spolupráci s Václavom Macekom druhé, aktualizované vydanie *Dejín slovenskej kinematografie*.

O HODNOTENÝCH FILMOCH SME PÍSA LI VO FILM.SK: ► **5 October** – OHLASY: 4/2016, s. 44 – 45; RECENZIA: zvláštne vydanie Film.sk – Projekt 100 2016, s. 4 – 7; ROZHovor: 10/2016, s. 24 – 27 ► **Finále** – NOVINKY: 10/2016, s. 12 – 13, RECENZIA: 12/2016, s. 26 – 28 ► **IMT Smile a Lúčnica: Made in Slovakia** – NOVINKY: 11/2016, s. 14 – 15; RECENZIA: 12/2016, s. 32 – 34 ► **Pirko** – NOVINKY: 10/2016, s. 14 – 15; RECENZIA: 11/2016, s. 32 – 34 ► **Richard Müller: Nespoznaný** – NOVINKY: 11/2016, s. 16 – 17; RECENZIA: 12/2016, s. 29 – 31 ► **Sloboda pod nákladom** – NOVINKY: 9/2016, s. 12 – 13; RECENZIA: 10/2016, s. 34 – 36 ► **Tatry, nový príbeh** – NOVINKY: 10/2016, s. 16 – 17; RECENZIA: 11/2016, s. 30 – 31 ► **Učiteľka** – REPORTÁŽ: 12/2015, s. 38 – 39; NOVINKY: 7-8/2016, s. 16 – 17; ROZHovor: 9/2016, s. 18 – 21; RECENZIA: 9/2016, s. 27 – 29 ► **Zem, ktorá hľadá svoje nebo** – NOVINKY: 7-8/2016, s. 14 – 15; RECENZIA: 9/2016, s. 24 – 26

► FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU

■ BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE

► www.kino-lumiere.sk

10 / NOVEMBER – 15 / JANUÁR
Český filmový plagát v rokoch 1931 – 1948

Výstava filmových plagátov zo zbierok Múzea hlavného mesta Prahy zoznámí návštevníkov s unikátnou plagátovou formou tzv. nudle, ktorá sa masovo rozšírila po vzniku zvukového filmu na začiatku 30. rokov 20. storočia.

1 / DECEMBER ► 18.15**Výročia osobností: Dušan Mitana**

V decembri oslávi 70. narodeniny spisovateľ, scenárista a dramatik Dušan Mitana. Pri tejto príležitosti uvedie kino film *A pobežím až na kraj sveta* (r. P. Solan, 1979), ku ktorému napísal scenár.

1 / DECEMBER ► 18.30, 20.30**Music & Film****Nick Cave: One More Time With Feeling**

Druhá a zrejme aj posledná šanca vidieť na veľkom plátne film, ktorý ponúka všetky skladby z aktuálneho albumu skupiny Nick Cave & the Bad Seeds *Skeleton Tree*, pohľad do zákulisia jeho vzniku i rozhovory s Warrenom Ellisom, Nickom Cavom a jeho manželkou.

2 / DECEMBER ► 18.15**Výročia osobností: Július Satinský**

Pri príležitosti augustových nedežítých 75. narodenín Júliusa Satinského uvedie kino film *Sladké hry minulého leta* (r. J. Herz, 1969) za účasti hercovej dcéry Lucie Molnár Satinskej.

3 / DECEMBER ► 18.15**Výročia osobností: Harry Dean Stanton**

V júli oslávil americký herec Harry Dean Stanton 90. narodeniny. Diváci si ho môžu pripomenúť filmom *Paríž, Texas* (r. W. Wenders, 1984).

4 / DECEMBER ► 18.15**Výročia osobností: Kirk Douglas**

V decembri sa dožíva americký herec Kirk Douglas rovných 100 rokov a pri tejto príležitosti premietne kino film *Posledný vlak z Gun Hillu* (r. J. Sturges, 1959).

5 / DECEMBER ► 18.15**Očami filmových spravodajcov**

Novým pravidelným cyklom kina, ktorý koncepčne a lektorsky pripravuje Rudolf Urc, si pripomíname naj-

významnejšie domáce filmové periodikum *Týždeň vo filme*. Decembrový výber týždenníkov z rokov 1956 a 1957 je spojený s témou Oheň kritiky a diváci sa prostredníctvom neho vrátia do obdobia, keď boli „prípustné len jemné kritické narážky na neporiadky v pohostinstvách, na stavbách, na plytvanie elektrinou či nepoctivých predavačov“.

5 – 7 / DECEMBER**KADU – Shakespeare v dialógu**

Pri príležitosti 400. výročia úmrtia Williama Shakespeara pripravil Kabinet audiovizuálnych divadelných umení seminár, ktorý predstaví Shakespearovu tvorbu aj interpretácie jeho diel v krajinách Vyšehradskej štvorky.

6 / DECEMBER ► 15.45**Mikuláš v Lumièri**

Predpremiéra animovaného filmu *Až na severný pól* (r. R. Chayé)

6 / 13 / DECEMBER ► 18.00**Filmový kabinet PLUS SK**

Prvé decembrové stretnutie vzdelávacieho cyklu sa bude venovať profesii skladateľa filmovej hudby. Premietne sa snímka *Cudzinci* (r. J. Rihák) a hosťom bude skladateľ Vladimír Godár. Druhé stretnutie priblíži povolanie filmového producenta. Uskutoční sa projekcia filmu *Ako sa varia dejiny* za účasti jeho režiséra Petra Kerekesa.

6 / DECEMBER ► 18.15**Výročia: Martin Hollý**

Pri príležitosti augustových nedežítých 85. narodenín režiséra Martina Hollého uvedie kino výber krátkych filmov z rokov 1957 až 1964 s lektorským úvodom Lukáša Šútora.

7 / 14 / DECEMBER ► 18.15**Nástup... a čo bolo ďalej**

Spríevodný program k výstave Slovenskej národnej galérie *Sen × skutočnosť | Umenie & propaganda 1939 – 1945* uvedie v decembri tituly *Chod' a nelúč sa* (r. J. Režucha, 1979) + zvukový týždenník *Nástup* č. 247/1943 a *Sýrkorka* (r. P. Gejdoš ml., 1989) + *Nástup* č. 281 B/1944. Obe projekcie uvedie Eva Vženteková.

8 – 11 / DECEMBER ► 18.15**Carte Blanche: Eduard Grečner**

Pri príležitosti septembrových 85. narodenín režiséra a scenáristu Eduarda Grečnera uvedie kino štyri filmy podľa jeho výberu: *Vydatá žena* (r. J.-L. Godard,

1964) za účasti E. Grečnera, *Krotká* (r. S. Barabáš, 1967), *Muž, ktorý luže* (r. A. Robbe-Grillet, 1968), *Dvojaký život Veroniky* (r. K. Kieślowski, 1991).

12 / DECEMBER ► 18.15**Výročia osobností: Eduard Grečner**

Jaškov sen (1996)

13 / 22 / DECEMBER ► 18.15**Výročia osobností: Krzysztof Kieślowski**

V júni by sa dožil poľský režisér a scenárista Krzysztof Kieślowski 75 rokov. Návštevníci Kina Lumièra si ho môžu pripomenúť filmami *Náhoda* (1981) a *Amatér* (1979).

15 – 22 / DECEMBER**Vianočný filmový bazár**

V Kine Lumièra sa pred sviatkami uskutoční Vianočný filmový bazár, na ktorom si budú môcť návštevníci kúpiť množstvo DVD titulov a publikácií z ponuky predajne Klapka.sk so špeciálnymi vianočnými zľavami. O vybraných tituloch sa dočítate viac vo vlozenej prílohe *Film.sk*. Vianočný filmový bazár bude otvorený od 17.00 do 20.00, kino však v dňoch jeho trvania pripravilo aj projekcie filmov pre detské publikum.

15 / 17 / 18 / 28 / 29 / DECEMBER ► 18.15**Ken Loach: Politika a film**

V júni oslávil britský režisér Ken Loach 80. narodeniny. Návštevníci kina si v decembri budú môcť pozrieť jeho snímky *Kes* (1969), *Volám sa Joe* (1998), *Anjelský podiel* (2012), *Spirit of 45* (2013) a *Jimmyho tančiareň* (2014).

16 / DECEMBER ► 18.15, 20.30**Double Bill**

Z (r. Costa-Gavras, 1969) a *Francúzska spojka – Štvanica* (r. W. Friedkin, 1971)

17 / 18 / DECEMBER ► 16.15**Detská filmotéka**

Galoše šťastia (r. J. Herz, 1986) a *Nebojsa* (r. J. Matula, 1989)

19 / DECEMBER ► 18.15**Kratasy z archívu**

Vo výbere Evy Filovej sa v pásme s názvom Trezorové filmy I premietnu snímky z rokov 1966 až 1969: *Jeden z nás – človek, Žijú v palácoch*, *Portrét. Jarmila Košťová* a *Generáli*.

20 / 21 / DECEMBER ► 18.15**Výročia osobností: Luchino Visconti**

Pri príležitosti 110 rokov, ktoré v novembri uplynuli od

narodenia talianskeho režiséra a scenáristu Luchina Viscontiho, premietne kino filmy *Rodinný portrét* (1974) a *Nevinný* (1976).

27 / DECEMBER ► 18.15**Výročia osobností: Vincent Šikula**

V októbri by sa dožil 80 rokov spisovateľ a scenárista Vincent Šikula. Kino si jeho tvorbu pripomenie filmom *Lalie poľné* (r. E. Havetta, 1972).

■ BRATISLAVA – A4 – PRIESTOR SÚČASNEJ KULTÚRY

► www.a4.sk

4 / DECEMBER ► 17.00**Kino pre deti, mamy a otcov:****To najlepšie z Annecy pre deti**

Kolekcia najlepších francúzskych filmov pre mladé publikum za posledných päť ročníkov jedného z najvýznamnejších festivalov animovaného filmu.

7 / DECEMBER ► 18.30, 20.00

Grandma Lo-Fi (r. O. Jónsson, K. B. Kristjánsdóttir, I. Birgisdóttir) + *Pawel a Wawel* (r. K. Kaczmarek)

11 / DECEMBER ► 20.00**Múzeum²**

Pasažieri v Orsay (r. S. Kogut), *Frankofónia* (r. A. Sokurov)

14 / DECEMBER ► 20.00**To najlepšie z Annecy**

Kolekcia najlepších francúzskych filmov pre publikum každého veku za posledných päť ročníkov jedného z najvýznamnejších festivalov animovaného filmu.

■ BRATISLAVA – MESTSKÁ KNÍŽNICA – KLARISKÁ 16

► www.mestskakniznica.sk, http://trnka.biz

5 / DECEMBER ► 13.30**Kino pre nevidiacich a slabozrakých**

Perinbaba (r. J. Jakubisko) s audiokomentárom. Vstup len pre nevidiacich a slabozrakých.

■ BRATISLAVA – FOAJÉ

► www.foaje.net

1 / DECEMBER ▶ 19.00**Foajé dokumenty: Zlatý robot**

(r. M. Dragolea, R. C. Mocanu)

■ BRATISLAVA – KC DUNAJ

► www.kcdunaj.sk

7 / DECEMBER ▶ 20.00**Večer najlepších filmov a reklám roku 2016**

Prednáška Petra Konečného

■ BRATISLAVA – CAFÉ BERLINKA SNG

► www.sng.sk

1 / DECEMBER ▶ 19.00**Príbehy umenia: Baníci**

Posledná časť cyklu krátkych dokumentov z dielne tvorivej skupiny Moiré

■ TRNAVA – BERLINER DKP

► www.malyberlin.sk

14 / DECEMBER ▶ 19.00**KineDok: Mój otec bankár** (r. I. Ozolina)

■ KOŠICE – TABAČKA KULTURFABRIK

► www.tabacka.sk

6 / DECEMBER ▶ 19.00**Kino naslepo****13 / DECEMBER ▶ 19.00****KineDok: Miss Roma v škole** (r. V. Cudic)**20 / DECEMBER ▶ 19****Perinbaba (a vianočný punč)**

Projekcia filmu Juraja Jakubiska s občerstvením

■ PREHLIADKY A FESTIVALY NA SLOVENSKU

9 / SEPTEMBER 2016 – 28 / FEBRUÁR 2017

(SLOVENSKO)

PROJEKT 100 – 2016

Spojené štáty Lásky (r. T. Wasilewski), *Sedem statoč-ných* (r. J. Sturges), *Mustang* (r. D. Gamze Ergüven), *Cesta do fantázie* (r. H. Mijazaki), *5 October* (r. M. Kollar), *Toto je náš svet* (r. M. Ross), *Oheň na mori* (r. G. Rosi), *Zväčšenina* (r. M. Antonioni), *Skúška dospelosti* (r. C. Mungiu) a *Komorná* (r. Ch. Park). Špeciálne uvedenie bude mať film *Je to len koniec sveta* (r. X. Dolan).
► www.asfk.sk

2 – 4 / 7 – 11 / 13 – 14 / DECEMBER

(KOŠICE, BRATISLAVA, LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ)

10. Filmový festival inakosti

Premietanie filmov svetovej a domácej kinematografie s témou LGBTI. Zo slovenských filmov budú uvedené napríklad tituly *Odchádzame z tejto krajiny* (r. D. Jursa) a *IDentity* (r. E. Ondriašová).
► www.ffi.sk

► **PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRAŇIČÍ****8 / SEPTEMBER – 11 / DECEMBER****Cine Europa, Manila, Bagulo, Iloilo, Cebu, Zamboanga, Tacloban, Davao, Leyte, CDO, Palawan** (FILIPÍNY)*Stanko* (r. R. Boroš)**7 / NOVEMBER – 17 / DECEMBER****Prehliadka slovenských filmov v Krakove** (POLSKO)

Všetko čo mám rád (r. M. Šulík), *Slnko v sieti* (r. Š. Uher), *Boxer a smrť* (r. P. Solan), *Ja milujem, ty miluješ* (r. D. Hanák), *Vtáčkovia, siroty a blázni* (r. J. Jakubisko), *Sila ľudskosti – Nicholas Winton* (r. M. Mináč), *Pokoj v duši* (r. V. Balko), *Slepé lásky* (r. J. Lehotský)
► www.kinoparadox.pl

12 / NOVEMBER – 4 / DECEMBER**Tune In! Music and Cinema:****Central European Films, Istanbul** (TURECKO)

Drak sa vracia (r. E. Grečner), *Medená veža* (r. M. Hollý), *Vtáčkovia, siroty a blázni* (r. J. Jakubisko), prehliadka filmov VŠMU: *Rosso Papavero* (r. M. Smatana), *Sila príťažlivosti* (r. E. Sekerešová), *B moll* (r. Z. Marianková) a *Tutti* (r. M. Jasaň)
► www.peramuseum.org

21 / NOVEMBER – 12 / DECEMBER**Panoráma Slovensko, Hannover** (NEMECKO)*Pokoj v duši* (r. V. Balko), *Vtáčkovia, siroty a blázni*(r. J. Jakubisko), *Slnko v sieti* (r. Š. Uher), *Boxer a smrť* (r. P. Solan)**21 / NOVEMBER – 12 / DECEMBER****Slovenské filmové dni, Drážďany** (NEMECKO)

Boxer a smrť (r. P. Solan), *Všetko čo mám rád* (r. M. Šulík), *Sila ľudskosti – Nicholas Winton* (r. M. Mináč)
► http://slovacivsasku.de

25 / NOVEMBER – 4 / DECEMBER**Prehliadka Brussels Cinema Days,****BOZAR Cinematek, Brusel** (BELGICKO)

Obrazy starého sveta, Papierové hlavy uvedené za účasti režiséra Dušana Hanáka, *Ja, Olga Hepnarová* (r. T. Weinreb, P. Kazda) ► www.bozar.be

1 / DECEMBER**Seminár Evy Rosenbaumovej, Rím** (TALIANSKO)*Prípád Barnabáš Kos* (r. P. Solan)**1 / 8 / DECEMBER****Prehliadka slovenského filmu v Moskve** (RUSKO)

Ja milujem, ty miluješ (r. D. Hanák), *Chodník cez Dunaj* (r. M. Luther)

5 – 11 / DECEMBER**Medzinárodný festival animovaných filmov****Animateka, Ľubľana** (SLOVINSKO)

Drobci – diel *Výlet* (r. V. Raýmanová, M. Struss), v súťaži *Superbia* (r. L. Tóth), v súťaži EU Students Competition *Okupácia* (r. M. Mikušová)
► www.animateka.si

6 – 7 / DECEMBER**Slovenské filmy v Lipsku** (NEMECKO)

Vtáčkovia, siroty a blázni (r. J. Jakubisko), *Pokoj v duši* (r. V. Balko)
► www.kinobar-leipzig.de

7 – 11 / DECEMBER**20. Medzinárodný festival študentských****filmov CineMAiubit, Bukurešť** (RUMUNSKO)

V súťaži *Mila Fog* (r. M. Prokopová), *Balada o Tereze a Šimonovi* (r. M. Hnát)
► festival-cinemaubit.ro

7 – 11 / DECEMBER**10. Filmový festival Pentedattilo,****Kalábria** (RUMUNSKO)

Skúška (r. G. Valentovič) v súťaži
► www.pentedattilofilmfestival.net

9 – 14 / DECEMBER**Týždeň slovenských filmov, Skopje** (MACEDÓNSKO)

Slnko v sieti (r. Š. Uher), *Boxer a smrť* (r. P. Solan), *Vtáčkovia, siroty a blázni* (r. J. Jakubisko), *Ja milujem, ty miluješ* (r. D. Hanák), *Chodník cez Dunaj* (r. M. Luther) ► www.maccinema.com

9 – 16 / DECEMBER**21. MFF Kerala** (INDIA)

Obrazy starého sveta (r. D. Hanák), *Kristove roky* (r. J. Jakubisko), *Ja, Olga Hepnarová* (T. Weinreb, P. Kazda), *Učiteľka* (r. J. Hřebejk)
► www.iffk.in

15 – 22 / DECEMBER**14. MFF Chennai** (INDIA)*Učiteľka* (r. J. Hřebejk)**17 / DECEMBER – 20 / JANUÁR****Slovak Film Panorama, BOZAR, Brusel** (BELGICKO)

Ružové sny, Ja milujem, ty miluješ (r. D. Hanák), *Veľká noc a veľký deň, Slnko v sieti* (r. Š. Uher), *Kristove roky + Bubeník červeného kríža, Vtáčkovia, siroty a blázni, Sedím na konári a je mi dobre* (r. J. Jakubisko), *Chodník cez Dunaj* (r. M. Luther), *Záhada* (r. M. Šulík), *Slepé lásky* (r. J. Lehotský)
► www.bozar.be

21 / DECEMBER**The Shortest Day, Belehrad** (SRBSKO)

Veľký Virvar: V rocke (r. M. Struss), *tWInS* (r. P. Budinský), *Nina* (r. V. Obertová, M. Čopíková), *Pandy* (r. M. Vizár), *Hra* (r. J. Kožuch), *Nazdravíčko* (r. I. Zajaková), *Štyri* (r. I. Šebestová), *O ponožkách a láske* (r. M. Čopíková), *Posledný autobus* (r. M. Snopek), *Kamene* (r. K. Kerekesová), *Malý Virvar: Dvojhlasná invencia A-mol, Keď nie, tak nie* (r. V. Král), *Kto je tam?* (r. V. Raýmanová), *Viliam* (r. V. Obertová), *Chyťte ho!* (r. B. Šima), *Ekomorfoza* (r. F. Jurišič), *Pik a Nik* (r. M. Snopek)

25 / DECEMBER**20. Medzinárodný filmový festival****Chhatrapati, Maharaštra** (INDIA)*Genpatsu* (r. L. Hashimoto) v súťaži dokumentov

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► **Zuzana Sotáková**

PREMIÉRA: 1. 12. 2016

24 týždňov

(24 **Wochen**, Nemecko, 2016) DCP 2D + blu-ray + DVD, 102 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Anne Zohra Berrached

HRAJÚ: Julia Jentsch, Bjarne Mädel, Johanna Gastdorf, Emília Prieske

DISTRIBÚTOR: Film Europe Media Company

Populárna televízna komička Astrid čaká so svojím empatickým priateľom druhé dieťa. Keď sa dozvedia, že je postihnuté Downovým syndrómom a srdcovou chybou, zvažujú, či si ho napriek vážnej lekárskej prognóze ponechajú.

PREMIÉRA: 8. 12. 2016

Anjel Pána 2

(**Anděl Páně 2**, Česko/Slovensko, 2016) DCP 2D, 90 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, RODINNÁ ROZPRÁVKA

RÉŽIA: Jiří Strach **HRAJÚ:** Ivan Trojan,

Jiří Dvořák, Vica Kerekes, Anna Cvrtníčková, Jiří Bartoška, Bolek Polívka, Vojtěch Dyk, Pavel Liška **DISTRIBÚTOR:** Magic Box Slovakia

Voľné pokračovanie vianočnej rozprávky uvádza diváka do sporu anjela Petronela a čerta Uriáša, ktorí stratia jablko poznania. Musia sa vydať medzi ľudí, kde stretnú malú Anežku, jej krásnu mamu, skupinu nepoctivých koledníkov, vydriducha Košťála i sympatického predavača párkov. ▶ O filme čítajte viac na strane 14.

PREMIÉRA: 29. 12. 2016

Assassin's Creed

(**Assassin's Creed**, USA, 2016) DCP 2D + DCP 3D, 115 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ/DOBRODURŽNÝ

RÉŽIA: Justin Kurzel

HRAJÚ: Michael Fassbender, Marion Cotillard, Jeremy Irons, Brendan Gleeson, Michael Kenneth Williams **DISTRIBÚTOR:** CinemArt SK

Vďaka revolučnej technológii odhaľuje Callum Lynch vo svojej DNA genetické spomienky svojho prapredka z 15. storočia Aguilara. Callum čoskoro zistuje, že aj on patrí k tajnej organizácii asasinov, ktorá sa zaviazala chrániť slobodnú vôľu ľudí. Pokúsi sa získať schopnosti a znalosti Aguilara, aby sa mohol postaviť proti spoločenstvu templárov.

PREMIÉRA: 15. 12. 2016

Inkarnácia

(**Incarnate**, USA, 2016) DCP 2D, 86 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, TRILER/HOROR

RÉŽIA: Brad Peyton

HRAJÚ: Carice van Houten, Aaron Eckhart, David Mazouz, Matt Nable, Mark Steger, Emjay Anthony, Catalina Sandino Moreno, Karolína Wydra

DISTRIBÚTOR: CinemArt SK

Dr. Seth Ember má jedinečnú schopnosť, ktorú uplatňuje pri liečbe posadnutých osôb – vie vstúpiť do ich mysle a priamo v nej čelí zlu spôsobujúcemu pamätanie. Pri pokuse pomôcť malému chlapcovi však Emberra prenasleduje nielen démon, ale aj jeho vlastná desivá minulosť.

PREMIÉRA: 1. 12. 2016

James White

(**James White**, USA, 2015) DCP 2D + blu-ray + DVD, 85 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Josh Mond **HRAJÚ:** Christopher Abbott, Cynthia Nixon, Scott Mescudi, Ron Livingston, Makenzie Leigh **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Newyorčan James White je síce inteligentný, no ľahkomyselný dvadsiatnik so sebaďestrúktivnými sklonsmi. Prežíva na gauči svojej matky Gail, ktorá jeho životný štýl neschvaľuje a navyše bojuje s rakovinou. James rieši situáciu útekom k sexu a drogám až do chvíle, kým nezačne byť Gailin stav naozaj vážny.

PREMIÉRA: 8. 12. 2016

Kamene bolesti

(**Mal de pierres**, Francúzsko, 2016) DCP 2D, 116 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ DRÁMA

RÉŽIA: Nicole Garcia **HRAJÚ:** Marion Cotillard, Louis Garrel, Alex Brendemühl, Brigitte Rouan **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Gabrielle je nevyrovnaná žena, obyvateľka dediny v južnom Francúzsku ju považujú za šialenú a jej správanie za škandálne. Aby jej rodičia predišli najhoršiemu, vydajú Gabrielle proti jej vôli za nevyrazného španielskeho prístahovalca. Gabrielle neskôr pre obličkové kamene potratí a odchádza sa liečiť do kúpeľov. Tam stretáva Andrého...

PREMIÉRA: 15. 12. 2016

Až na severný pól

(**Tout en haut du monde**, Francúzsko/Dánsko, 2015) DCP 2D + blu-ray + DVD, 81 min., MP 12, ČESKÝ DABING,

ANIMOVANÝ/DOBRODURŽNÝ

RÉŽIA: Rémi Chayé

V ČESKOM ZNENÍ: Viktorie Taberyová, Zdeněk Maryška, Zuzana Slavíková, Tomáš Juříčka, Jiří Ployhar **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Pätnásťročná Saša je dcéra bohatých aristokratov, ktorí žijú v Rusku na konci 19. storočia. Jej dedo Olukin, významný vedec a polárnik, sa nevrátil zo svojej poslednej expedície na severný pól. Saša, pre ktorú už rodičia začínajú plánovať svadbu, sa vzoprie osudu a vyberie sa starého otca hľadať.

PREMIÉRA: 29. 12. 2016

La La Land

(**La La Land**, USA, 2016) DCP 2D, 128 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY ALEBO MAĎARSKÝ DABING, ROMANTICKÝ/MUZIKÁL

RÉŽIA: Damien Chazelle **HRAJÚ:** Ryan Gosling, Emma Stone, J. K. Simmons, Finn Wittrock, John Legend **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

V Los Angeles, meste plnom nádejí a hviezd, stretne talentovaný džezový pianista Sebastian nádejnú herečku Miu a spolu sa vydajú ďaleko za hranice stereotypu vtedných dní – až do rozprávkovej krajiny splnených snov menom La La Land.

PREMIÉRA: 15. 12. 2016

Collateral Beauty

(**Collateral Beauty**, USA, 2016) DCP 2D, 96 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ DRÁMA

RÉŽIA: David Frankel **HRAJÚ:** Will Smith, Kate Winslet, Keira Knightley, Helen Mirren, Edward Norton, Michael Peña, Naomie Harris **DISTRIBÚTOR:** Continental film

V čase, keď úspešný vedúci pracovník newyorskej reklamnej agentúry prežíva veľkú osobnú tragédiu a úplne sa sťahuje do ústrania, vymyslia jeho kolegovia plán s cieľom prinútiť ho prekvapivým a hlboko ľudským spôsobom vyrovnať sa so žiaľom.

PREMIÉRA: 8. 12. 2016

Líza, líščia víla

(**Lisa, a rókatündér**, Maďarsko, 2015) DCP 2D + DVD + MP4, 98 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA/FANTASY/ROMANTICKÝ

RÉŽIA: Károly Ujj Mészáros **HRAJÚ:** Móni Balsai, Szabolcs Bede-Fazekas, David Sakurai, Zoltán Schmed, Piroška Molnár, Gábor Reviczky, Ági Gubik **DISTRIBÚTOR:** ASFK

Líza je ošetrovatelkou vdovy po japonskom veľvyslancovi a jej jediným priateľom je duch japonského popového speváka. Na svoje tridsiate narodeniny sa rozhodne, že nájde životnú lásku. Lenže všetci jej obdivovatelia zomierajú pri kuriózných nehodách hneď na prvom rande. Líza si to vysvetlí tak, že je líščia víla.

PREMIÉRA: 8. 12. 2016

Hedi

(**Inhebbek Hedi**, Tunisko/Belgicko/Francúzsko, 2016) DCP 2D + blu-ray + DVD, 88 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Mohamed Ben Attia

HRAJÚ: Majd Mastoura, Rym Ben Messaoud, Sabah Bouzouita, Omnia Ben Ghali, Hakim Boumsaoud

DISTRIBÚTOR: Film Europe Media Company

Introvertný mladík Hedi sa má čoskoro oženíť s pôvabnou nevestou, ktorú mu prideliť rodina. Vďaka nečakanému stretnutiu so slobodomyselnou tanečnicou Rym však v sebe Hedi postupne nachádza odvahu postaviť sa proti rodinným očakávaniam a konvenciám.

▶ Recenziu filmu čítajte na stranách 24 – 25.

PREMIÉRA: 22. 12. 2016

Manžel na hodinu

(**Manžel na hodinu**, Česko, 2016) DCP 2D, 92 min., MP 12, RODINNÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Tomáš Svoboda **HRAJÚ:** Bolek Polívka, David Novotný, David Matásek, Lukáš Latinák, Eva Holubová, Zdena Studenková, Zuzana Norisová **DISTRIBÚTOR:** Continental film

Milanov vzťah k doktorke Eliške sa sľubne vyvíja až na jeden detail: Milan je stále ženatý s Janou, matkou Kryštofa. Navyše, starej známej štvoricu sa veľmi nevydaril návrat k vodnému pólu. Aby Kryštof zachránil partiu, rozhodne sa do bazéna príviesť akvabely a spolu začnú pripravovať predstavenie *Hodinový manžel*...

PREMIÉRA: 17. 11. 2016

Planetarium

(*Planetarium*, Francúzsko/Belgicko, 2016) DCP 2D, 110 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, MYSTERIÓZNY

RÉŽIA: Rebecca Zlotowski

HRAJÚ: Natalie Portman, Lily-Rose Depp, Emmanuel Salinger, Amira Casar, Pierre Salvadori **DISTRIBÚTOR:** Magic Box Slovakia

Na sklonku 30. rokov 20. storočia cestujú po Európe dve americké sestry, ktoré rady vyvolávajú duchov. Ku koncu svojho turné stretávajú francúzskeho filmového producenta Andrého, ktorý im ponúkne ročný kontrakt na veľkolepú šou a chce ich obsadiť aj do prvého filmu o duchoch. Lenže jeho plány prekazia zamotané vzťahy.

PREMIÉRA: 22. 12. 2016

Prečo práve on?

(*Why Him?*, USA, 2016) DCP 2D, MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: John Hamburg **HRAJÚ:** James Franco, Bryan Cranston, Megan Mullally, Zoey Deutch, Cedric the Entertainer, Griffin Gluck

DISTRIBÚTOR: CinemArt SK

Milujúci otec Ned je v šoku, keď zistí, že jeho zaťom by sa mal stať až brutálne úprimný, bezstarostný a priamočiary počítačový multimilionár Laird, ktorý nemá žiadne zábrany. Počas vianočných sviatkov chce Laird získať požehnanie od rodičov svojej milej.

PREMIÉRA: 15. 12. 2016

Rogue One: A Star Wars Story

(*Rogue One: A Star Wars Story*, USA, 2016), DCP 2D + DCP 3D + DCP 4DX + IMAX 3D, 133 min., MP 7 (SLOVENSKÝ DABING), MP 12 (SLOVENSKÉ TITULKY), AKČNÝ/DOBRODRUŽNÝ/SCI-FI

RÉŽIA: Gareth Edwards **HRAJÚ:** Felicity Jones, Diego Luna, Forest Whitaker, Mads Mikkelsen, Riz Ahmed **DISTRIBÚTOR:** Saturn Entertainment

Prvý film z novej série spoločnosti Lucasfilm rozpráva príbeh skupiny netradičných hrdinov, ktorí sa dajú dokopy, aby splnili odvážnu a zdanlivo nemožnú úlohu – ukradnúť plán Hviezdy smrti.

PREMIÉRA: 1. 12. 2016

Santa je stále úchyl

(*Bad Santa 2*, USA, 2016) DCP 2D, 92 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, ČIERNÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Mark Waters

HRAJÚ: Billy Bob Thornton, Tony Cox, Kathy Bates, Brett Kelly

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Pokračovanie nekorektnej vianočnej komédie o neodolateľne odpudivom zlodějovi Williemi, alkoholíkovi a sukničkárovi, ktorý je zase na dne. Znovu si teda oblečie kostým Santu a neochotne spojí sily s bývalým kumpánom Marcusom, aby na Vianoce vykradli centrálu jednej skorumpovanej charity.

PREMIÉRA: 22. 12. 2016

Spievaj

(*Sing*, USA, 2016) DCP 2D + DCP 3D, 110 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Garth Jennings

V SLOVENSKOM ZNENÍ: Maroš Kramár, Diana Mórová, Emma Drobná, Kamila Magálová, Štefan Skrúcaný, Roman Pomajbo, Peter Marcin, Richard Stanke

DISTRIBÚTOR: CinemArt SK

Podnikavá koala Buster Moon má poslednú šancu zachrániť divadlo, ktoré zdedil po otcovi. Všetko stávi na jednu kartu – veľkolepú kumpánovú spevácku súťaž, akú ešte svet nevidel. A možno by jeho šou nebola až taká ohurujúca, keby Busterova sekretárka nedoplietla na plá-gátoch výšku odmeny pre víťaza.

PREMIÉRA: 1. 12. 2016

Tri generácie

(*About Ray*, USA, 2015) DCP 2D, 92 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Gaby Dellal **HRAJÚ:** Susan Sarandon, Naomi Watts, Elle Fanning

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Ray je tínedžerka z New Yorku, ktorá sa rozhodne pre zmenu pohlavia. Jej matka Maggie je slobodná a má svoje vlastné problémy. Trojgeneračnú rodinu dopĺňa výstredná Dolly, ktorá nevie, či má byť viac zúfalá z informácie, že namiesto vnučky bude mať vnuka, alebo z nerozhodnosti svojej dcéry.

PREMIÉRA: 1. 12. 2016

Underworld: Krvavé vojny Vaiana

(*Underworld: Blood Wars*, USA, 2016) DCP 2D so SLOVENSKÝMI TITULKAMI + DCP 3D s ČESKÝMI TITULKAMI, 91 min., MN 15, AKČNÝ HOROR

RÉŽIA: Anna Foerster **HRAJÚ:** Kate Beckinsale, Theo James, Lara Pulver, Bradley James

DISTRIBÚTOR: Itafilm

Piata časť filmovej sci-fi série *Underworld* dvráti na plátna kín Selenu, ktorá musí s pomocou Davida a jeho otca Thomasa zastaviť odvekú vojnu medzi lykanmi a upírmi.

PREMIÉRA: 1. 12. 2016

Vaiana

(*Moana*, USA, 2016) DCP 2D, 103 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, RODINNÝ/ANIMOVANÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Ron Clements, John Musker

V SLOVENSKOM ZNENÍ: Monika Potokárová, Lukáš Latinák, Lena Košická, Lucia Vráblicová, Tomáš Palonder, Robo Papp

DISTRIBÚTOR: Saturn Entertainment

Nebojácna dospievajúca dievčinka Vaiana sa vydáva na nebezpečnú výpravu, aby zachránila svoj ľud. Cestou stretáva kedysi mocného poloboha Mauiho, s ktorým sa plavia cez šírí oceán a zažívajú rozličné dobrodružstvá.

PREMIÉRA: 8. 12. 2016

Vianočná párty

(*Office Christmas Party*, USA, 2016)

DCP 2D, 105 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY alebo MAĎARSKÝ DABING, KOMÉDIA

RÉŽIA: Josh Gordon, Will Speck

HRAJÚ: Jason Bateman, Olivia Munn, T. J. Miller, Julian Bell, Vanessa Bayer, Jennifer Aniston, Kate McKinnon, Randall Park

DISTRIBÚTOR: Forum Film

Jediný spôsob, ako uloviť významného klienta a zachrániť firemnú pobočku pred zavretím, je usporiadať veľkolepú vianočný večierok, na ktorý nikto nikdy nezabudne.

[REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY TÝKAJÚCE SA DISTRIBUČNÝCH TITULOV] ► **Zuzana Sotáková** a **Miro Ulman**

Vianoce RTVS so Zázračným nosom aj s Drobcami

Verejnoprávna televízia pokračuje v snahe prinášať na Vianoce nové vlastné televízne rozprávky a tentoraz divákovi ponúka na Štedrý večer o 19.45 na Jednotke premiéru *Zázračného nosa*. Rozprávka vznikla v réžii Stanislava Párnického, majoritne ju financovala RTVS a vyrábala spoločnosť Filmpark production. Detskí diváci dostanú počas sviatkov aj nový animovaný večerníček *Drobcí* od Vandy Raýmanovej a Michala Strussa. RTVS ho zaradila v čase 18.30 na Dvojku. Do sviatočného programu televízie je nasadených i viacero slovenských a koprodukčných filmov z posledného obdobia, ktoré už diváci mali možnosť vidieť, ako sú napríklad rozprávky *Sedem zhavraných bratov* (r. A. Nellis), *Láska na vlásku* (r. M. Čengel Solčanská), *Johankino tajomstvo* (r. J. Nvota) alebo *Svätováňsky ven-*

ček (r. J. Strach). Prvé tri z nich sa premietali aj v tunajších kinách.

► **zs**

Zlaté šesťdesiate na TA3

Televízia TA3 pokračuje počas decembra vo vysielaní dokumentárneho cyklu *Zlaté šesťdesiate*, ktorý približuje osobnosti československej kinematografie 60. rokov a koprodukčne sa na ňom podieľal aj Slovenský filmový ústav. Dňa 2. 12. uvedie TA3 vo večerných hodinách časť venovanú režisérovi Jurajovi Herzovi – rodákovi z Kežmarku, ktorý sa uplatnil predovšetkým na Barrandove. O týždeň neskôr cyklus predstaví Vojtěcha Jasného, 16. 12. to bude Karel Vachek a 23. 12. príde na rad tvorca *Kristových rokov*, *Zbehov a pútnikov* či *Vtáčkov, sirôt a bláznov* Juraj Jakubisko. Posledná decembrová časť cyklu na TA3 bude venovaná Drahomíre Vihanovej (30. 12.).

► **dan**

FOTO: Magic Box Slovakia

Nebeská exhibícia

► Zuzana Sotáková

Predvianočná atmosféra, kresťanské vtipy, nebo i zem plné známych hercov. Po jedenástich rokoch prichádza do kín voľné pokračovanie obľúbenej rozprávky **Anjel Pána**.

Návštevníci kina sa od 8. decembra opäť ocitnú v spoločnosti anjela Petronela a čerta Uriáša, ktorí sa naďalej vzájomne doberajú a dostávajú do problémov. Keď stratia jablko poznania, musia stráviť predvečer sviatku sv. Mikuláša v pozemskom svete. V snahe nájsť zakotúľané vzácné jablko naďabia na viacero ľudských príbehov, či už ide o malú Anežku a jej krásnu mamu Magdalénu, partiu nepoctivých koledníkov, alebo vydrídušského krajčírskeho majstra Košťála.

„Priznám sa, že som o pokračovaní rozprávky neuvvažoval. Až potom, čo sa jednotka dostala do sfdc divákov, sme si povedali, že by možno stálo za hriech pustiť sa do dvojky. Ale chcel som, aby bol scenár, keď sa už do toho pustíme, nepriestrelný. Možno preto to trvalo tých jedenást rokov. Našli sme dobrý námet a scenár a mne sa za ten čas v hlave naskladali ďalšie katolícke žartíky,“ povedal český televízny a filmový režisér Jiří Strach, ktorý pri pokračovaní rozprávky oslovil na spoluprácu scenáristu Mareka Epsteina. „Marek prišiel s nápadom, aby Pán Boh poslal tých dvoch na zem, ale bez preoblecenia. Hovoril som mu, že to nebude fungovať. Že vtíp je práve v tom, že ľudia nevedia, že je to čert a anjel. A Marek mi na to odpovedal geniálnou vetou: Jeden deň v roku to ide! A ja som vedel, že v ru-ke drží komédiu ako víno,“ priblížil Strach.

Hlavných postáv sa opäť zhostili herci Ivan Trojan (Petronel) a Jiří Dvořák (Uriáš). „Dôležité bolo i to,

ako budú fungovať Ivan a Jirka. Ich chémia tam stále je a je dokonca zrelšia ako pred jedenástimi rokmi. Chalani skrátka hrajú nebeskú exhibíciu,“ uviedol Strach. V úlohe Boha diváci opäťvidia Jiřího Bartošku, Pannu Máriu znovu stvárnila Klára Issová. Vo filme, ktorý za slovenskú stranu koprodukovala RTVS a spoločnosť et cetera group, si zahrali aj herci, ktorí v „jednotke“ nefigurovali – mladá Anička Čtvrtníčková (Anežka) či Vica Kerekes (Magdaléna). Okrem Kerekes sa v rozprávke objaví aj ďalší herci zo Slovenska – Martin Huba, Marián Labuda či Roman Luknár.

Hlavné nakrúcanie sa začalo v januári tohto roka a prebiehalo na viacerých miestach Česka, okrem iného v Českom Krumlove a v Ledči nad Sázavou. „Asi najťažší deň nakrúcania bol pre mňa ten predposledný v nebi, keď som mal na placi Pána Boha, Pannu Máriu, všetkých svätých, tridsať anjelíkov, riaditeľa Českej televízie a do toho mraky novinárov a fotografov. Zvládnuť režíruje a organizačne celý ten kolos, aby sme stihli aj niečo nakrútiť, mi dalo dosť zabrat,“ dodal Jiří Strach.

Rozprávka **Anjel Pána** mala veľký ohlas, televíznu premiéru na obrazovke Českej televízie si na Vianoce roku 2006 pozrelo viac ako dva a pol milióna divákov. Pokračovanie filmu uvedie do tunajších kín distribučná spoločnosť Magic Box so slovenským dabingom. ▲

Anjel Pána 2 (Anděl Páně 2, r. Jiří Strach, Česko/Slovensko, 2016)

• CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 38 199 673 Kč – približne 1 414 800 eur (vklad RTVS: 180 000 eur)

• POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: Film bude uvádzaný na DCP nosičoch.

V pohodlí Lumièra

► Zuzana Sotáková

Nové sedadlá, upravená elevácia v kinosálach, ale aj nové toalety, to sú niektoré z viditeľných zmien, ktoré priniesla renovácia Kina Lumièra v Bratislave. Štvormesačné práce zahŕňali aj zásahy, ktoré voľným okom nevidieť. Od novembra už kino premieta vo všetkých štyroch sálach.

„Išlo o náročné pracovné postupy,“ hovorí manažérka Kina Lumièra Zita Hosszúová. „Napríklad v kinosále K1 sa celá kabína dvíhala asi o 70 centimetrov, aby sa zlepšili sledovacie uhly pre divákov. Do sál K3 a K4 nám zase svojho času zatekalo, preto sa musela pozdĺž budovy rozkopať kanalizácia a v stropoch týchto kinosál sa vymieňali rôzne potrubia.“ V tejto fáze úprav dostali kinosály nové sedadlá a koberce, akustickú izoláciu a obklady stien, prebehla výmena zdravotníckych potrubí a predovšetkým sa upravili stupne hľadiska kvôli lepšej diváckej percepcii. Táto zmena elevácie zasiahla aj do kapacity sál: v K1 je teraz 195 miest (predtým 209), v K2 je ich 79 (87), K3 má 35 miest (48) a K4 44 (49). V sálach sú vytvorené aj miesta pre imobilných návštevníkov, pre ktorých v kine pribudli i toalety, pričom toalety prešli celkovo renováciou.

V najväčšej sále K1 sa navyše po výmene konštrukcie vyrovnalo plátno a v K2 sa spravila zástena, aby na plátno neprenikalo svetlo z chodby. Sála K3 zase prešla digitalizáciou, takže v súčasnosti sú už všetky sály kina zdigitalizované. Novinkou je aj elektronická kontrola lístkov, ktoré si diváci môžu pohodlne kupovať online prostredníctvom novej webovej stránky www.kino-lumiere.sk. „Hlavným cieľom bolo vytvoriť modernejší systém, ktorý bude pre pracovníkov kina výhodný z administratívneho hľadiska a súčasne bude prítiažlivý pre divákov, pretože zvyšuje ich komfort. Odkedy sme kino opätovne otvorili, približne 21 percent lístkov sme predali

cez webstránku,“ približuje Hosszúová. Podľa nej sú návštevníci kina tolerantní a po spustení prevádzky – čiastočnej 20. októbra a plnej 7. novembra – sa do Lumièra vracajú v hojnom počte. Oslovili sme niektorých z nich. „Kino Lumièra mám veľmi rada, jeho zatvorenie som preto vnímala ako nutné zlo. Kým prvá fáza úprav bola pre mňa takpovediac neviditeľná, túto už vidieť zreteľne. A vnímam ju veľmi kladne. Páči sa mi, že sa pri K2 myslelo na diváka vytvorením krytého vstupu. Taktiež kvitujem rekonštrukciu toaliet a páči sa mi aj nové sedenie v sálach, ktoré pôsobí vkusne. Vidím však priestor na zlepšenie sedenia v K1, kde je málo miesta na nohy. Aj pokladňa by mohla dostať novší dizajn,“ hovorí pravidelná návštevníčka kina Tereza Šabová. „Rekonštrukciu hodnotím pozitívne, aj keď dočasné zatvorenie bolo naozaj dlhé a nevedela som sa dočkať otvorenia, keďže zvyčajne chodím iba do Kina Lumièra,“ pridáva sa Karolína Chromíková a pokračuje: „Najviditeľnejšou zmenou je pre mňa viac miesta na nohy v kinosále a povedala by som, že je aj trochu inak rozmiestnené sedenie v K1, čo mi vyhovuje. Potešila ma aj nová webstránka a možnosť kúpiť si lístky cez internet.“ Rovnako Michal Lenický oceňuje renováciu kina a najsilnejší dojem v ňom zanechala lepšia akustika.

Modernizáciu kina (výmenu sedadiel a zmenu elevácie) finančne podporil Audiovizuálny fond. Posledná fáza modernizácie (dokončenie sály K1 a úprava foyer) by sa mala uskutočniť na budúci rok. ▲

FOTO: Kino Lumièra

Podpora Audiovizuálneho fondu na rok 2017

► Daniel Bernát

Rada Audiovizuálneho fondu (AVF) schválila koncom októbra štruktúru podpornej činnosti fondu na rok 2017, v ktorej je aj niekoľko čiastkových úprav.

Audiovizuálny fond vyčlenil na podporu v budúcom roku predbežne 7 miliónov eur, z čoho je 75 % určených na program 1 – Tvorba a realizácia slovenských audiovizuálnych diel (5 250 000 eur), 17 % na program 2 – Distribúcia a iné uvádzanie audiovizuálnych diel na verejnosti (1 190 000 eur), 3 % na program 3 – Výskum, vzdelávanie a edičná činnosť (210 000 eur) a 5 % na program 4 – Rozvoj audiovizuálnych technológií (350 000 eur). Čo sa týka úprav v štruktúre podpornej činnosti, niektoré vznikali v spolupráci s profesijnými a záujmovými združeniami v oblasti audiovizuálneho. „Ide napríklad o otvorenie podprogramu 1.5 – koprodukcie s menšinovým podielom slovenského koproducenta – aj pre animované TV seriály. Túto iniciatívu sme prerokovali s Asociáciou producentov animovaného filmu aj na platforme Visegrad Animation Forum a plánujeme ju uviesť do praxe v jesennej výzve 2017,“ hovorí riaditeľ AVF Martin Šmatlák a pokračuje: „V komunikácii s producent-skými asociáciami sme riešili otázku poskytovania dotácie na produkciu audiovizuálnych diel dvomi spôsobmi – buď naraz na celé dielo, alebo po častiach na jeho jednotlivé etapy. V nadväznosti na to sme upravili podmienky tak, že na vývoj jedného filmu môže byť poskytnutá dotácia iba raz a na produkciu majoritného slovenského filmu najviac trikrát. Chceme tak najmä v podpore produkcie znížiť segmentáciu celkovej poskytnutej sumy na jedno dielo a prispôbiť poskytovanie dotácie zmysluplnému harmonogramu realizácie jednotlivých projektov.“ V komunikácii s Úniou filmových distribútorov SR sa zároveň spresnili niektoré podmienky podpory návštevnosti slovenských filmov.

AVF okrem toho sprísnil podmienky povinného spolufinancovania projektu v spomínanom podprograme 1.5 z 30 na 50 %. Päťdesiat percent platí aj pre diela určené primárne do TV vysielania. „Paradoxne, zmyslom takéhoto sprísnenia je najmä ochrana zia-

datelov pri ich rokovaniach s ďalšími partnermi,“ tvrdí Šmatlák. „Ani pri minoritných koprodukciami, ani pri televíznych projektoch Audiovizuálny fond nemá byť prvý v poradí pri zabezpečení finančných zdrojov na projekt. Tento princíp sme akcentovali už od začiatku fungovania fondu. Napriek tomu nám prichádzali najmä na televízne projekty žiadosti, z ktorých pri ich posúdení vyplynulo, že prostriedky fondu majú byť de facto prvými reálnymi peniazmi, ktoré majú byť na projekt skutočne zabezpečené. Alebo sa nám stalo, že náš minoritný koproducent zabezpečil dotáciou z fondu svoj koprodukčný podiel, aj ho minul a vyúčtoval, ale jeho zahraničný majoritný koproducent nezohnal na projekt tie zdroje, ku ktorým sa zaviazal. Takéto situácie vytvárajú iba zbytočné problémy pre všetkých zúčastnených.“

Štruktúra podpornej činnosti na rok 2017 špecifikuje aj maximálnu sumu podpory v jednotlivých oblastiach – v niektorých došlo k jej zvýšeniu, v iných k zníženiu (podpora distribúcie). „Pri znižovaní sme vychádzali najmä z doterajších skúseností za sedem rokov fungovania fondu. Je naozaj zbytočné určovať privysoký strop podpory z fondu, keď sa nikdy reálne nedosiahol ani spolovice,“ ozrejmjuje Martin Šmatlák. „Zvýšenie maximálnej sumy štipendia z 3 000 na 5 000 eur priamo súvisí s tým, že sme zredukovali možnosti poskytnutia dotácie na vývoj z doterajších dvoch na jednu. Zvýšením maximálnej sumy podpory na jeden projekt v podprograme 2.2 – podujatia sme okrem iného chceli motivovať prostredie k tomu, aby sa na Slovensku po desaťročiach programového hľadania lokálnych prehliadok zahraničných filmov vyprofiloval aspoň jeden skutočne medzinárodný filmový festival. Pravda, to by sa festivaly nesmeli už ďalej množiť iba náhlym štiepením,“ dodáva riaditeľ AVF.

Podrobnejšie informácie o štruktúre podpornej činnosti fondu nájdete na stránke www.avf.sk.

Fond Eurimages podporil aj slovenské projekty

Kinematografický fond Rady Európy zverejnil koncom októbra zoznam podporených projektov, medzi ktorými sú aj slovenské koprodukčné filmy. Pripravovaný dlhometrážny titul Jana Švankmajera *Hmyz*, ktorý zastrešuje slovenská spoločnosť PubRes a koprodukuje ho český partner Athanor, získal z fondu Eurimages podporu 280 000 eur. Druhým úspešným projektom je česko-slovensko-poľský (Fog'n'Desire Films/Sokol Kollar/Mental Disorder 4) film Jana Hřebejka *Zahradníctví: Dezertér*, druhá časť plánovanej trilógie, ktorú podporuje aj RTVS. Tento titul získal z Eurimages 132 000 eur.

► dan

SFTA dohodla nové pravidlá

Slovenská filmová a televízna akadémia sa na valnom zhromaždení 24. 11. dohodla na niekoľkých úpravách, ktoré sa týkajú stanov SFTA i štatútu národných filmových cien Slnko v sieti. Napríklad sa rozšíril počet kategórií, v ktorých sa ceny Slnko v sieti budú udeľovať: pribudli pred časom zrušené kategórie ženský herecký výkon vo vedľajšej úlohe a mužský herecký výkon vo vedľajšej úlohe a rozdelila sa pôvodne spojená kategória kostýmy/masky. Členovia akadémie by už o nomináciách a víťazoch Slnka v sieti mali rozhodovať prostredníctvom elektronického hlasovania.

► dan

Zomrel Ľubomír Gregor

Vo veku 73 rokov zomrel 17. 11. v Bratislave divadelný, televízny, filmový a dabingový herec Ľubomír Gregor. Režisér Marko Škop ho nedávno obsadil do vedľajšej úlohy svojho oceňovaného hraného debutu *Eva Nová* (2015), Gregora si však publikum môže pamätať aj zo snímok *Rivers of Babylon* (r. V. Balco, 1998), *Šípová Ruženka* (r. S. Párnický, 1990), *Akcia Edelstein* (r. Z. Záhon, 1986), *Lev Tolstoj* (r. S. A. Gerasimov, 1984) alebo *O sláve a tráve* (r. P. Solan, 1984). Okrem toho účinkoval v desiatkach televíznych titulov a zaskvel sa i v dabingových úlohách, o čom svedčí ocenenie Zlatá slučka. Ľubomír Gregor bol spoluzakladateľom divadla Korzo '90 a po páde režimu stál aj pri zrode TV Markíza.

► dan

TOP 10 SLOVENSKO (1. 1. – 30. 9. 2016)

POČET DIVÁKOV

1. Hľadá sa Dory	277 900
2. Tajný život maznáčikov	189 186
3. Doba ľadová: Mamutí tresk	177 274
4. Zootopia	153 935
5. Deadpool	140 220
6. Jednotka samovrahov	133 634
7. Revenant: Zmŕtvychvstanie	119 753
8. Warcraft: Prvý stret	100 297
9. Angry Birds vo filme	100 271
10. Červený kapitán	86 988

zdroj: ÚFD SR

Od 1. januára do 30. septembra 2016 prišlo do slovenských kín 4 286 010 divákov, ktorí zaplatili vstupné dovedna 21 900 074 eur. V porovnaní s rovnakým obdobím roku 2015 to znamená medziročný nárast počtu divákov o 30,81 percenta a hrubých tržieb o 30,75 percenta. O 23,19 percenta stúpol aj počet predstavení a takisto stúpla priemerná návštevnosť na predstavenie z 28,61 na 30,37 diváka. Zatiaľ čo vlani sa cez hranicu 100 000 divákov dostalo len päť titulov, tohto roku je ich až deväť. A prvých šesť filmov videla štvrtina všetkých divákov. Potešiteľné je, že do Top 10 sa opäť dostal aj domáci film. Po vlnajšom dokumente *Rytmus: Sídliisko vý sen* je ním opäť debut – tentoraz ide o detektívny triler Michala Kollára *Červený kapitán*, ktorý mal premiéru 10. 3. a videlo ho 86 988 divákov. Zo šiestich ďalších premiér slovenských a koprodukčných filmov bola najúspešnejšia *Učiteľka* (premiéra 21. 7., 56 875 divákov), nasledovali tituly *Teória tigra* (14. 4., 27 908), *Agáva* (31. 3., 10 790), *Sloboda pod nákladom* (1. 9., 9 018), *Trabantom do posledného dychu* (12. 5., 8 084), *Ja, Olga Hepnarová* (14. 4., 6 003), *Zem, ktorá hľadá svoje nebo* (7. 7., 1 797), *Okhwan na ceste za slobodou* (9. 6., 1 526), *Rodinný film* (16. 8., 1 500), *Stanko* (14. 4., 1 395), obnovená premiéra filmu Martina Šulíka z roku 1992 *Všetko čo mám rád* (23. 6., 1 114), *Para nad riekou* (19. 5., 1 109), *Akceptácia* (5. 3., 855), *Ťažká voľba* (27. 2., 694), pásmo animovaných filmov *Mimi & Líza* (3. 9., 311), *Ani vo sne!* (1. 9., 149) a *Tatry, nový príbeh* (27. 9., 94).

► Miro Ulman

FOTO: Miro Nöta

Málo známa krajina môže ľahšie prekvapiť

► Daniel Bernát

Jej práca pripomína zložitú stavebnicu s mnohými dielmi, pričom do hry s nimi sa zapája veľa hráčov. Stále sme v oblasti audiovizie, len sa trochu nešikovne snažíme naznačiť povahu práce riaditeľky Národného kinematografického centra Slovenského filmového ústavu. Oveľa lepšie o tom porozpráva Alexandra Strelková, ktorá v tejto pozícii pôsobí od roku 2005. Museli sme jej však položiť aj otázku, prečo sa rozhodla pre zmenu.

S akými ambíciami a predstavami o svojej práci si vstupovala na pozíciu riaditeľky NKC SFÚ a ako sa to všetko upravovalo, keď si sa podrobnejšie zoznámila s prostredím a so situáciou v problematike?

– Prvá ambícia určite bola pochopiť, čo sa odo mňa a od NKC, ktoré bolo vtedy ako samostatné filmové centrum v SFÚ novinkou, očakáva. Čiastočne som činnosť filmových centier poznala z Karlových Varov, kde som bola spojkou festivalu s European Film Promotion pri projekte Variety Critics' Choice. Začala som teda tým, že som si členov EFP poriadne naštudovala a povedala si, že aj NKC by medzi nich hádam malo patriť. Nastúpila som do rozbehnutých príprav druhého ročníka nášho pavilónu na filmovom trhu v Cannes. Zaimprovizovala som, ako sa dalo, ale hlavne boli okolo mňa ľudia, čo už mali s pavilónom akú-takú skúsenosť, a tak to dopadlo dobre. V Cannes som sa potom najprv zdesene pozerala okolo seba a v pude sebazáchovy schytila čerstvé ústavné vizitky, pustila sa obehávať okolité pavilóny, zbierať katalógy, letáky, ukoristila som dokonca niekoľko VHS s filmami (napríklad výmenou za VHS *Slnka v sieti* alebo kolekciu filmových pohľadníc SFÚ), veľa som sa vypytovala a počúvala, chodila na každú párty, na ktorú sa mi podarilo dostať, všetko si fotila... Okrem iného som si zistila, ako by sme sa mohli stať členmi EFP. Potom sme na tom začali pracovať a v Berlíne v roku 2006 nás naozaj za člena prijali.

Druhou ambíciou, či skôr obrovskou výzvou, bolo zoznámiť sa poriadne a „tak inak“, pracovne, s tou slovenskou kinematografiou, ktorú som mala propagovať. S aktuálnou, čo sa začala prebúdzat, aj s jej zlatým fondom, o ktorý sa stará Národný filmový archív SFÚ. Uvedomila som si aj dôležitý rozdiel medzi naším NKC, ktoré je zároveň aj „zahraničným oddelením“ filmového archívu, a ostatnými centrami, ktoré sa v drvivej väčšine venujú hlavne aktuálnej tvorbe. V SFÚ som prebrala aj funkciu jeho zástupcu vo vzťahu k federácii filmových archívov FIAF.

Po prvom Cannes a Karlových Varoch, keď som sa základne zorientovala, som si začala robiť postupné plány na dvoch frontoch – ako držať krok s partnermi v EFP a ako rozširovať prezentáciu archívnych filmov. A pochopila som, že to bude všetko trvať dlhšie, ako som si v počiatočnom nadšení myslela.

Bolo nevyhnutné akútne vyriešiť nejaké základné otázky, aby si vytvorila stabilné zázemie pre nadstavbové kroky a veľké projekty?

– Počas prípravy „svojho“ prvého Cannes som musela relatívne rýchlo preniknúť – aspoň orientačne – aj do zloženia a fungovania vtedajšieho slovenského audiovizuálneho prostredia a zorientovať sa v SFÚ ako inštitúcii. Moja predchodkyňa Ľubica Orechovská pripravila pre NKC kvalitnú koncepciu a štruktúru, zaujímavé a fungujúce partnerstvá, Peter Dubecký dal filmovému centru priestor a podporu, hlavná ekonómka Marta Šuleková ho nastavila finančne, no praktickú skúsenosť s jeho fungovaním sme nemali – ani ja, ani moji kolegovia. Vznik NKC znamenal veľký nárast práce, ale pracovný tím sa nerozšíril, takže bolo treba hľadať nejaký systém a postupne to fungovanie nastaviť. To vyžaduje čas, intenzívnu komunikáciu aj financie na kontinuálnu prácu. Musela som zároveň spoznať veľmi veľa ľudí, zorientovať sa, čo kto robí, s kým čo riešiť a ako. Mala som festivalovú skúsenosť a veľa kontaktov, hlavne v zahraničí, ale v slovenskom filmovom prostredí som bola úplne nová, takmer nikto ma nepoznal. No táto časť „vytvárania stabilného zázemia“ prebehla relatívne príjemne a rýchlo! A som veľmi vďačná všetkým, čo ma ako nováčika prijali a pomohli mi.

Dôležitý je aj tím spolupracovníkov. Ako si si formovala okruh tých najbližších? A bol dostatočný vzhľadom na úlohy, ktoré pod NKC spadajú?

– Okruh spolupracovníkov bol v princípe daný a nemala som naň dosah. Prišla som do zabehaného tímu ľudí ako nový človek, s novou agendou, a tak sme systém a čiastočne aj obsah práce vytvárali v mnohom spoločne. Mnohé činnosti pribudli, ale tie dovedďajšie nezmizli, takže nás naozaj bolo veľmi málo, hlavne na aktívnu propagáciu a festivalovú politiku, cestovanie, prezentáciu v zahraničí. Treba povedať, že to festivalové a trhové fungovanie, extrémny medzi sichtami v kancelárii a v teréne, nie je organizačne, časovo ani fyzicky či psychicky jednoduché a nie je vhodné ani prijateľné pre každého. Prvé ročníky prezentácie v Cannes a Berlíne sme absolvovali s Ivankou Petříkovou ako externou posilou, popri svojej ďalšej práci mi veľmi pomohol Mirko Ulman. A potom pribudla do interného tímu Katka Tomková, čo ma zásadne posunulo vpred, pretože sme spoločne zvládali väčší objem práce.

Chcem pripomenúť, že obsahom našej práce neboli „len“ nové a pripravované filmy, ale aj tie archívne, ktorých je čoraz viac reštaurovaných a aktuálne aj digitalizovaných, čo možnosti prezentácie v mnohom uľahčuje, no objem práce tým dosť značne rastie. Po viacerých rokoch úsilia sa podarilo oficiálne získať ďalšie interné miesto v Audiovizuálnom informačnom centre a dnes tvorí najužší tím NKC, ktorý sa venuje prezentácii, festivalovej a trhovej agende, päť ľudí: Kristína Aschenbrennerová a Imelda Selková ako oddelenie filmových podujatí, Soňa Balážová, nezastupiteľný „statistik“ Miro Ulman a riaditeľ(ka) NKC. A sme jednoducho *dream team*. Pri prezentácii filmov s copyrightom SFÚ považujem za pozitívum, že od júna tohto roku má riaditeľa aj Národný filmový archív (Marián Hausner) a do SFÚ pribudla Vanda Vacvalová ako sales agent pre naše archívne filmy. Ideálne to síce stále nie je, no v danej chvíli som určite vďačná za to, ako to máme. Zmena by mohla nastať, keby aspoň o niečo klesol objem byrokracie, ktorú musíme riešiť, alebo na to proste niekoho najat', a zároveň si myslím, že postupom času musí aj NKC prejsť podrobnejšou revíziou, aby mohlo svoje poslanie plniť naozaj efektívne a naplno. Nový človek na tomto mieste iste príde aj s novými nápadmi, čo môže byť práve prvý krok týmto smerom.

Narážala si v počiatkovej fáze na komplikácie, ktoré bolo treba prácne prekonávať, či už vnútri SFÚ, alebo pri spolupráci s externým prostredím?

– Čo sa týka SFÚ, túto otázku som už viac-menej zodpovedala. Pri externom prostredí sa dá hovoriť o viacerých aspektoch, z ktorých sú niektoré stále aktuálne, hoci nastal aj veľký pokrok. Pre slovenských filmárov bolo postupné otváranie sa svetu rovnako nové, takisto sa museli naučiť v ňom orientovať – zvyknúť si viac cestovať, nadväzovať kontakty, učiť sa jazyky, myslieť na to, že s filmom treba začať medzinárodne pracovať skôr ako po slovenskej premiére, rátať s tým, že propagácia niečo stojí a zaslúži si odbornú pozornosť. V tom sme sa usilovali a usilujeme čo najviac pomáhať. Začalo sa aj viac koprodukovať, viacero projektov sa vyvíja medzinárodne, prezentujú sa už v omnoho skorších fázach, o viaceré filmy sa starajú ich agenti a tak ďalej. Zároveň sa na Slovensku postupne vytváralo a stále sa formuje a štandardizuje prostredie ako také. Žiaľ, filmové festivaly, ktoré považujem

za dôležitú súčasť filmového prostredia aj v medzinárodnom kontexte, na Slovensku podľa môjho názoru nerastú. Nepodarilo sa tu vytvoriť podujatie, ktoré by vo svete pútal väčšiu pozornosť, stále nemáme stabilnú platformu pre dokumentárne filmy, oblasť animovaného filmu je určite v tomto smere najpokrokovejšia. No verím, že sa postupne aj toto utrasie.

Slovensko je malá a mladá krajina – plynú z toho pri prezentácii jeho kinematografie v zahraničí aj nejaké výhody? Na druhej strane, Slovensko bolo dlho súčasťou Československa – dá sa z toho ťažiť? A sú vzťahy s českým audiovizuálnym prostredím stále nadštandardné?

– Môžeme – a musíme – z tohorobiť výhodu. Keď vás až tak veľmi nepoznájú, ľahšie prekvapíte i zaumiete. Spoločná česko-slovenská história je určite niečo, k čomu sa hlásime. Rada prekvapujem kolegov tým, že prvým filmom československej novej vlny bolo slovenské *Slnko v sieti*, no a vzápätí vysvetľujeme, prečo je *Obchod na korze* český film... V Cannes a Berlíne sa s Českom prezentujeme pod jednou strechou, dôležitý spoločný projekt máme aj na MFF Karlove Vary, tie vzťahy sú určite nadštandardné a blízke, ale zároveň si každá strana ide svojou cestou. A to je dobre.

Ak zostaneme pri Slovensku ako malej a mladej krajine, máš pocit, že v niektorej z oblastí, ktoré súvisia alebo by mohli súvisieť s audiovizuou, má zaujímavý potenciál, ktorý zatiaľ zostáva nie celkom využitý? A naopak, prejavuje sa v niektorej z oblastí až prekvapivá životaschopnosť napriek zložitým podmienkam?

– Dlhodobu nám chýba hlbšia prezentácia Slovenska ako filmovej lokácie. Snahy boli, ale ono to nie je len o propagovaní Vysokých Tatier či Vlkolínca, ale aj o tom, aby sa kvalitne zmapovalo domáce prostredie (lokácie, služby, profesie) a potom sa prezentovalo efektívnou formou smerom von, a to aj nezávisle od toho, či krajina ponúka producentom nejaké úľavy, alebo nie. Vzniklo viacero takýchto projektov, zatiaľ sa však nijaký nedotiahol. A nie je to niečo, čo by mohlo plne suplovať NKC, určite by však malo byť súčasťou toho. Nadchýna ma životaschopnosť môjho super tímu a takisto všetkých našich tvorcov v našom stále nie úplne bezpečnom a stabilnom prostredí.

Alexandra Strelková so svojím tímom: Kristínou Aschenbrennerovou (vľavo), Soňou Balážovou a Imeldou Selkovou.

▪ FOTO: archív A. Strelkovej

Spolupracovala si s množstvom zahraničných inštitúcií, ktoré sú zamerané podobne ako SFÚ. Ktoré z nich považuješ z hľadiska ich nastavenia a efektívnosti za inšpiratívne?

– Určite British Film Institute pri prezentácii filmových archívov, škandinávske filmové inštitúty pri propagácii aktuálnej tvorby. Viem, že ich zázemie, história a skúsenosti sú neporovnateľné s našimi, ale sú veci, ktorými sa dá inšpirovať i v mladom prostredí a nemusí to nutne stáť veľa peňazí. Niektoré myšlienky sme už „odkukali“, viaceré určite pripravím ako odporúčania svojmu nástupcovi.

Ak sa vrátíme na začiatok rozhovoru a zohľadníme tvoje vstupné ambície aj postupnú snahu NKC kultivovať tunajšie audiovizuálne prostredie, čo z toho sa podľa teba podarilo naplniť, čo sa podarilo aspoň naštartovať správnym smerom a čo zostáva naďalej otvorené ako výzva do budúcnosti?

– Hm, táto (seba)reflexia sa vo mne tak naozaj do hĺbky spúšťa až v týchto dňoch, keď začínam aktívne chystať celú svoju agendu na odovzdanie Rastislavovi Sterankovi, ktorého generálny riaditeľ SFÚ vybral za môjho nástupcu od 1. januára. A melie sa mi toho v hlave veľmi veľa. Máme filmové centrum, ktoré je vyrovnaným partnerom tým zahraničným, máme kvalitnú sieť kontaktov a meno, za ktoré sa nemusíme hanbiť. Vidím pred sebou aj veľa otvorených oblastí, na ktorých treba ďalej pracovať. A rada by som vyzvala naše filmárske prostredie, aby sa do ďalšieho smerovania filmového cetra aktívne zapojilo. Pretože je tu v prvom rade pre nich.

Aké boli hlavné dôvody tvojho rozhodnutia odísť z pozície riaditeľky NKC SFÚ?

– Je to krásna práca, veľmi veľa človeku dá, no treba jej za to aj veľa venovať zo seba, a to nielen času. Inak podľa mňa fungovať nemôže. Po takmer dvanástich rokoch si chcem oddýchnuť, zrekapitulovať si, čo všetko som zažila a spoznala aj čo sa mi zrealizovať nepodarilo, a po „všebobjímajúcom“ reprezentovaní a propagácii slovenskej kinematografie sa v nej umiestniť „konkrétnejšie“. A častejšie chodiť do kina. ◀

□ Rozšírenú verziu rozhovoru nájdete na www.filmsk.sk.

Naše filmy v programe svetových kín

► Zuzana Sotáková

V čase, keď vo filmovom priemysle prebiehajú živé diskusie na tému distribúcie, si niektoré slovenské koprodukčné snímky razia cestu k divákovi aj vo svete. V poslednej téme tohto roka sme sa pozreli na to, akými cestami sa filmy z nášho regiónu dostávajú do zahraničnej kinodistribúcie.

Učiteľka Jana Hřebejka, *Koza* Ivana Ostrochovského, *Ja, Olga Hepnarová* režisárskej dvojice Tomáš Weinreb a Petr Kazda, pásmo večerníčkov *Mimi & Líza* Kataríny Kerekesovej či *Červený kapitán* Michala Kollára. To je zopár titulov, ktoré sa aktuálne dostávajú k zahraničnému publiku, a to nielen prostredníctvom festivalov. „Kinodistribúcia je dnes vo všeobecnosti komplikovaný fenomén, o ktorom sa veľa diskutuje na celosvetovej úrovni. Analyzuje sa, či má budúcnosť, a ak áno, tak akú. Zároveň však častejšie dochádza k tomu, že sa slovenské filmy dostávajú do zahraničnej kinodistribúcie. Súvisí to aj s tým, že sú zrejme častejšie zastupované sales agentmi, čo vo veľkej miere zaväzujú,“ vysvetľuje pre *Film.sk* konzultantka pre medzinárodné stratégie a producentka Katarína Tomková, ktorá pokračuje: „Najmä v súvislosti s arthouseovými titulmi by som však podotkla, že pod úspešnou distribúciou v súčasnosti rozumiem aj festivalovú distribúciu, ktorá sa pre tento typ filmov stáva základňou a akosi alternatívou, ktorá často vyrazuje niekoľkonásobne vyššie čísla návštevnosti ako štandardná kinodistribúcia.“

Práve festivalové uvedenia sú pre slovenské filmy dôležité a môžu zohrať úlohu v ich ďalšom živote za hranicami. „Musí ísť určite o konkurencieschopný film, treba mať vhodného a skúseného sales agenta, ktorý k nemu zvolí správny prístup, premiéru na kredibilnom medzinárodnom fóre, ideálne spojenom s trhom filmových projektov. Učiteľke určite výrazne pomohol úspech na MFF Karlove Vary, či už išlo o divácky záujem, cenu pre najlepšiu herečku, alebo mediálne ohlasy, predovšetkým pozitívne

zahraničné recenzie,“ približuje producentka *Učiteľky* Lúbia Orechovská zo spoločnosti PubRes. Jej slová potvrdzuje aj Tomková: „Pre zahraničného distribútora je aspoň akou-takou istotou, keď si vyberie film s ‚nálepkou‘ z veľkého a úspešného festivalu, prípadne keď film jasne a presne komunikuje žánrom alebo za ním skrátka stoja overené mená, s ktorými mal distribútor skúsenosť už predtým.“

Čím lokálnejší, tým globálnejší

Príbehy spomínaných celovečerných filmov sú väčšinou založené na lokálnych témach. Podľa odborníkov to nie je na škodu, ale nemalo by sa pri tom zabúdať na vzdialenejšie publikum. „Cudzozjazyčné filmy spadajú pod arthouse, a aby uspeli v zahraničí, musia vyniknúť, mať univerzálne alebo jedinečné príbehy, vysokú kvalitu a nejaké propagačné schopnosti, či už uvedenie na festivaloch, ocenenia, alebo prítlačlivé herecké obsadenie,“ uvádza Tine Klint, výkonná riaditeľka spoločnosti LevelK, ktorá je sales agentúrou snímky *Učiteľka*. „Film, ktorý má ambíciu uchádzať sa o zahraničnú kinodistribúciu, by mal byť jednoznačne univerzálny. To neznamená, že sa nemá venovať lokálnym témam. Práve naopak, v súčasnosti patrí k trendom motto ‚čím lokálnejší, tým globálnejší‘, ale vo svojej podstate by mal film apelovať na témy, ktoré sú zrozumiteľné aj pre cudzokrajného diváka a ktorými môže žiť,“ pridáva sa Tomková.

Ako vlastne prebieha proces „nasmerovania“ filmu z zahraničnej distribúcie? „Zastávam názor, že čím skôr sa začne pracovať s filmom na zahraničnej

úrovni, tým je to lepšie pre jeho ďalší potenciál. To znamená, že ak sa projektu dostane pozornosti napríklad formou scenáristického workshopu, môže to pomôcť v získavaní zaujímavých koprodukčných partnerov v zahraničí. To môže viesť k atraktívnej prezentácii v rámci platformy works-in-progress, kde je šanca, že si film všimne zaujímavý festival alebo sales agent,“ hovorí Tomková, ktorú dopĺňa Tine Klint: „Na dosiahnutie úspešných výsledkov musí medzi producentom a sales agentom prebiehať tímová práca. S producentmi bojujeme za jeden cieľ, a to za medzinárodné uznanie a distribúciu a zároveň generujeme tržby pre výrobcov filmu, finančníkov a investorov.“

Podľa Kataríny Tomkovej by mal mať sales agent cit pre to, čo môže uspieť v medzinárodnom meradle, tak pri arthouseových, ako aj pri komerčných alebo žánrových tituloch. „Mal by vedieť odhadnúť ich možnosti, ale i limity. Takisto by mal mať vybudovanú dobrú sieť distribútorov v krajinách, v ktorých pôsobí. A to sa netýka len kina, ale aj ďalších distribučných kanálov. Osobne mi je sympatickejšie, keď má sales agentúra jasne definovaný a čitateľný line-up a zameriava sa na určitý typ filmov. To zefektívňuje komunikáciu na všetky smery.“

Od Ameriky až po Áziu

K distribučnému úspechu filmu za hranicami môže prispieť aj koprodukcia. Slovensko-česko-poľský krimitriler *Červený kapitán* už premietli české i slovenské kiná a koncom augusta vstúpil aj do poľskej kinodistribúcie. Existenciálna dráma *Ja, Olga Hepnarová* je zase česko-poľsko-slovensko-francúzska a bola/bude uvedená vo všetkých štyroch krajinách. Film sa však od 18. novembra premieta aj v kinách Veľkej Británie. „Zatiaľ bola licencia poskytnutá do Francúzska, USA, Veľkej Británie, Brazílie, Írska a ďalšie licence sa týkajú šírenia filmu formami ako televízne vysielanie, VOD a S-VOD. Licencie na kinodistribúciu v ďalších krajinách, medzi ktorými je napríklad Nemecko či Taliansko, sú v rokovaní,“ uvádza riaditeľ produkčnej spoločnosti ALEF FILM & MEDIA Marian Urban. „World sales agentom je francúzska spoločnosť Arizona Films, ktorá zabezpečuje aj nasadenie a prezentáciu filmu na festivaloch. K dnešnému dňu (22. 11. – pozn. red.) je ich viac ako 50. Spolu s tuctom ocenení je to za dlhé roky najúspešnejší film v zahraničí nielen v slovenskom kontexte – porovnateľný je podľa informácií nám dostupných len film *Koza*, no okrem predaja

licencií –, ale aj v Českom,“ dodáva Urban, slovenský producent titulu *Ja, Olga Hepnarová*, ktorý pred necelým rokom uviedol prestížny festival Berlinale v sekcii Panorama ako otvárací film, čo takisto podmienuje výnimočný počet festivalových uvedení, ocenení a následných predajov. „V Česku bolo nasadenie filmu do kinodistribúcie z pohľadu obsahu i formy neočakávaným úspechom, dodnes ho videlo takmer 60 000 divákov. Na Slovensku ich bolo takmer 6 000, čo je v tomto segmente tvorby výborný výsledok. V Poľsku je distribúcia pripravená na začiatok roka 2017, čo svedčí o tom, že distribučný život tohto filmu bude podstatne dlhší, ako je to v prípade komerčných filmov,“ konštatuje Marian Urban.

V prípade spomínaného filmu Ivana Ostrochovského *Koza* (sales agent Pluto Film) sa zatiaľ predali práva do Bosny a Hercegoviny, Chorvátska, Srbska, Macedónska, Čiernej Hory, Slovinska, Albánska, Kosova či Holandska. V ďalších krajinách majú licencie na uvádzanie snímky prostredníctvom platenej televízie či VOD.

Dráma *Učiteľka* má už takisto uzatvorených viacero kinodistribučných kontraktov, uvedú ju vo viac ako 20 krajinách v Európe či Ázii, ale aj v Austrálii, USA či na Novom Zélande. „Film sa predáva len niekoľko mesiacov, preto je na údaje o návštevnosti ešte priskoro. Vo väčšine teritórií zatiaľ len čaká na premiéru a veríme, že ďalšie pribudnú. Naš sales agent ho aktívne prezentuje na všetkých významných filmových aj televíznych trhoch,“ prezrádza Lúbia Orechovská.

Úspechmi na európskom kontinente sa môže pochváliť animovaný seriál pre deti *Mimi & Líza* animátorky a režisérky Kataríny Kerekesovej. Pásmo šiestich častí bolo zatiaľ distribuované vo Francúzsku (Cinema Public Films) a v Belgicku (Le Parc distribution). Od apríla 2016 ho v krajine galského kohúta videlo 40 000 divákov a v tamojších kinách sa bude premietat do konca roka. „Naším sales agentom je francúzska spoločnosť Planet Nemo Animation a o cesty *Mimi & Lízy* sa stará prevažne ona. Práve táto spoločnosť sprostredkovala aj distribúciu vo Francúzsku. Keďže sa vyrobil aj francúzsky dabing seriálu, prejavil oň záujem aj belgický distribútor,“ hovorí Katarína Kerekesová. Hotový dabing podľa nej využije aj Luxembursko, kde pôjde o malú distribúciu cez Centre National de L'Audiovisuel. „Uvidíme, čo nás čaká ďalej. Určite však počítame s uvedením pásma nasledujúcich častí *Mimi & Lízy* vo Francúzsku,“ uzatvára Kerekesová. ▲

Citlivo o prebudenej esencii slobody

► Adam Straka (poslucháč audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Do slovenských kín vstupuje film *Hedi* tuniského režiséra Mohameda Bena Attia, ktorý sa premietal už na októbrom festivale Be2Can. Generálny riaditeľ distribučnej spoločnosti Film Europe Media Company Ivan Hronec vtedy napísal: „*Ludia sa spektakulárne vraždia. Príčinou je vírus ničoty. Postihuje ISIS rovnako ako neonacistov. Geniálne podlo využíva motivačné prázdno sklamaných. Ponúka im ilúziu zmyslu. Našou chybou je, že to nedokážeme. Je neskoro. Bojovať proti následkom sa dá už len silou. Ale bojovať proti príčine je stále možné prostredníctvom empatie a príkladov.*“

Ivan Hronec úvodnými slovami nezvyčajne prudko komentuje súčasnú svetovú situáciu a zároveň maximálne výstižne definuje hlavný zámer festivalu Be2Can, konceptu, ktorý v rámci jedného týždňa predstavil v kinách výber toho najlepšieho, čo sa v tomto roku objavilo na festivaloch v Berlíne, Benátkach a Cannes. S vážnymi svetovými problémami môžu filmári bojovať predovšetkým tak, ako to vedia najlepšie – filmami. A distribútor má za úlohu tieto filmy, podfarbené politickým a sociálnym pozadím, sprostredkovať divákovi, pretože málokedy bola distribúcia snímok odkrývajúcich cudzie kultúry taká dôležitá ako v čase narastajúceho strachu z neznáma. *Hedi* dokonale zapadá medzi filmy plné empatie a príkladov. Na tohtoročnom Berlinale snímka získala cenu za najlepší debut a predstaviteľ ústrednej úlohy Majd Mastoura si odniesol cenu za mužský herecký výkon.

Hedi je mladý muž z Tuniska, ktorý smeruje k plnohodnotnému životu v zmysle miestnych kultúrnych tradícií. Len pár dní ho delí od svadby s pôvabnou mi-

lujúcou snúbenicou a od vidiny perspektívnejšej práce. Stretnutie s voľnomyšlienkarou Rym v ňom však prebúda esenciu slobodného života, ktorá v jeho tradične založenej rodine nemá miesto.

Arabská jar je jedným z najdôležitejších míľnikov arabského sveta za posledné desaťročia. Vlna protestov vo viacerých krajinách nesie príchut' boja proti chudobe a politickému zriadeniu. Na udalosti odštartované koncom roka 2010, no hlavne na život po vlnách protestov reaguje svetová aj miestna kinematografia s miernym časovým odstupom, aby mohla triezvo reflektovať problémy jednotlivca na prahu novej éry. Vnútoraná kríza človeka spôsobená chaotickou situáciou v krajine je motívom, ktorý nahrádza explicitné zobrazenie politických či vojnových problémov krajín Blízkeho východu či severnej Afriky.

Vo filme *Hedi* stoja v základnom kontraste tradícia a sloboda. Konflikt aplikovateľný do ktorejkoľvek kultúrnej spoločnosti nadobúda v tej tuniskej oveľa hlbší, symbolickejší význam. Podľa slov samotného režiséra bolo prvotnou myšlienkou natočiť roman-

tický príbeh. Na ceste pátrania po vlastnej identite sa však príbeh mladého muža ukázal ako paralela k ceste mladej demokracie v Tunisku, s ktorou potom tvorcovia začali vedome pracovať.

Na začiatku filmu spoznávame introvertného mladého muža, ktorý po odchode svojho brata do Európy žije sám s mamou. Jej autoritatívna povaha sa spája s potrebou organizovať synovi život a ten pri svojej uzavretosti nedáva nikomu najavo, či s mamou súhlasí, alebo nie. Aktívna matka mu dohaduje svadbu so ženou z dobre situovanej rodiny. Stereotyp chladného vzťahu dvoch mladých ľudí, ktorým odopreli možnosť slobodného výberu, sa v tomto filme nenaplní. *Hedi* a jeho snúbenica Khediya sa milujú a svadba pre nich znamená istú formu slobody.

Hediho brat, ktorý sa kvôli svadbe vracia domov, vybavil svojmu súrodencovi u jeho budúceho svokra oveľa atraktívnejšiu prácu, než mal predtým. Jej náplňou je predaj automobilov, o ktoré nie je v porevo-

lučnom čase záujem. Na zefektívnenie predaja musí *Hedi* vycestovať do Mahdie, prímorského turistického mesta na východe Tuniska. Týždeň pred svadbou tak namiesto obradu rieši ponúkanie aut na spôsob podomového predaja a namiesto snúbenice je v jeho blízkosti atraktívna animátorka, ktorá býva v rovnakom hoteli ako *Hedi*.

Za základným romantickým motívom autor odhaľuje kontrastný svet v krajine, ktorá sa nachádza v zlomovom bode vlastných dejín, na hranici medzi starým a novým, tradičným a moderným. Mohamed Ben Attia náznakmi citlivo zobrazuje porevolučné problémy (zlú ekonomickú situáciu v krajine a s tým súvisiaci náročný predaj automobilov) a na rozdiel od minuloročného *Dheepana* (r. Jacques Audiard) nezobrazuje tému migrantskej krízy v prvom pláne. V porovnaní s držiteľom Zlatej palmy z minuloročného festivalu v Cannes pristupuje film *Hedi* k tejto téme citlivejšie a účinnejšie. ▲

Hedi (Inhebbek Hedi, Tunisko/Belgicko/Francúzsko, 2016) **SCENÁR A REŽIA:** Mohamed Ben Attia **KAMERA:** Frédéric Noirhomme **STRIH:** Azza Chaabouni **HUDBA:** Omar Aloulou **HRAJÚ:** Majd Mastoura, Rym Ben Messaoud, Sabah Bouzouita **MINUTÁŽ:** 88 min. **HODNOTENIE:** ●●●●●

Finále nie je len pre fanúšikov futbalu

► Monika Lošťáková (absolentka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Po filme 38 prichádza do kín ďalší dokument mapujúci slovenský športový fenomén – po hokeji prichádza na rad futbal. Palo Korec a Dušan Milko prinášajú pohľad nielen na historický moment, keď sa Československo v roku 1976 stalo majstrom Európy vo futbale, ale zároveň ukazujú, v akom stave je súčasný slovenský šport. „Každá doba je pekná, keď si mladý a víťaz,“ tak znie motto filmu *Finále*. A každá doba nesie so sebou následky.

Posledné roky sa v slovenskej kinematografii spájajú s väčšou žánrovou pestrosťou a so snahou priblížiť sa aj širšiemu publiku, nielen klubovému a festivalovému. Filmy ako *Kandidát*, *Červený kapitán* alebo *Lóve* prilákali do kín aj takých divákov, ktorí sa o slovenské filmy väčšinou nezaujmajú. Také isté tendencie vidieť aj pri dokumentoch, hoci zatiaľ v menšej miere ako pri hraných filmoch. Po divácky úspešných dokumentárnych snímkach *38* či *Rytmus: Sídliškový sen* sa tento rok dostávajú do kín tituly ako *IMT Smile a Lúčnica: Made in Slovakia*, *Richard Müller: Nespoznaný* alebo práve *Finále*. Každý z trojice aktuálnych filmov síce zahŕňa inú cieľovú skupinu divákov (s malými vzájomnými prienikmi), ale vo svojej podstate majú všetky tri potenciál pokryť oveľa širšiu divácku základňu ako dokumenty typu *Zamatoví teroristi*, *Tak ďaleko, tak blízko* či *5 October* – tie si na jednej strane získavajú medzinárodnú renomé, ale súčasne majú doma problém s návštevnosťou.

O Slovákoch sa nedá celkom povedať, že by pat-

rili k typickým vlastencom. Len veľmi málo udajností v nás dokáže vlastenectvo vyvolať, paradoxne sme k svojej domovskej krajine skôr kritickí a v niektorých prípadoch nemáme ani problém zatajiť náš pôvod. Športové podujatia patria k tým ojedinelým podnetom, keď sa nielenže hrdlo hlásime k slovenskej národnosti, ale dokážeme sa dokonca obklopiť všemožnými národnými symbolmi. Masovej hystérii, aká vznikne vždy, keď sa slovenskí športovci dostávajú do zápolenia o cenné kovy, sa nevyrovná žiadny iný úspech Slovenska na medzinárodnom poli (stačí sa pozrieť na víťazné majstrovstvá sveta v hokeji z roku 2002 alebo na Petra Saganu a jeho cyklistické trofeje posledných rokov).

„Zlatým (hokejovým) chlapcom“ z Göteborgu predchádzali „belehradskí zlatí chlapci“. Pred štyridsiatimi rokmi sa Československo stalo majstrom Európy vo futbale a majstri národnými hrdinami. Ako vyzerajú víťazi z Belehradu dnes? Čo ostalo z ich slávy a ako majstrovský titul ovplyvnil ich smerovanie? Ovplyvnil ich vôbec? Štyridsať rokov

sa odrazilo nielen na výzore bývalých majstrov, ale aj na ich životoch. Kedysi oslavovaní hrdinovia, ku ktorým vzhliadala celá republika, sú dnes úplne obyčajní starí páni. V kontraste s nostalgickou spomienkovou líniou bývalých šampiónov sa vo *Finále* objavujú zábery na súčasných slovenských futbalistov a ich účasť na majstrovstvách Európy vo Francúzsku. Spomínané motto filmu („Každá doba je pekná, keď si mladý a víťaz“) by si pritom žiadalo dôvetok, že je len na človeku, ako si poradí so životnými cestami po tom, čo ho opustí mladosť a pribudnú ťažkosti.

Film je rámcovaný záberom na garáž jedného z belehradských zlatých chlapcov – Karola Dobiáša, ktorý sa v podstate stáva divákovým sprievodcom pri pátraní po osudoch jeho spoluhráčov. Dobiáš si k dôchodku privyrába „obchodovaním s minulosťou“ – exhibičné a spomienkové zápasy po mestečkách a dedinách vždy doplní predajom kníh (samozrejme, s osobným venovaním) so športovou tematikou. Životné príbehy jeho spoluhráčov sú

naozaj rozmanité – na jednej strane spektra je úspešný futbalový agent so sídlom v Prahe, ktorý sa môže pyšiť nejdenným zaujímavým hráčom, na strane druhej Marián Masný, ktorý absolvoval azda najväčší osobný pád, úplne sa stiahol z verejného pôsobenia a v istom momente žil na pokraji chudoby ako bezdomovec. Melancholickú náladu filmu, keď starí hráči spomínajú na časy minulé, dokreduje hudba Petra Aristona.

Palo Korec a Dušan Milko však neostávajú len v minulosti a spomienkach. Vo *Finále* sa zároveň pýtajú, ako vyzerá futbalový svet dnes. Doba, keď mali skromní mladíci po úspechu v Belehrade väčšiu popularitu ako reálny zárobok, nahradila éra, keď hýbu dôležitými nitkami (nielen) v športe úplne iní ľudia ako hráči – tí sa zmenili na predajný artikel a o ich cene rozhodujú agenti, ktorí sú schopní ísť kvôli čo najlepšiemu kontraktu aj na kraj sveta. Vášeň pre hru samotnú z veľkej časti nahradili peniaze. Súčasní futbalisti dostávajú za jeden zápas také peniaze, aké belehradská jedenástka nezaro-

bila ani dokopy za svoju výhru na ME. A možno práve preto cítiť z celkového prístupu súčasných hráčov akúsi apatiu. V mestách, kde sídlia ich kluby, sú celebritami, neprejdú ulicou bez toho, aby sa s nimi nechcel niekto odfotografovať, v obchodoch so suvenírmi predávajú figúrky s ich podobou...

Vo svojich kluboch dávajú cenné góly, veď každé víťazstvo znamená zvýšenie ich „predajnej ceny“. Čo im však ponúka národný reprezentačný dres? Je toto kľúč k tomu, prečo sme vlastne od roku 2002, keď hokejisti vyhrali zlato na MS (a tím sa dostali do podobného klubového kolotoča ako futbalisti), nezískali ako krajina výraznejší úspech v kolektívnom športe? Chýba súčasným hráčom ozajstná motivácia? Alebo je to len o tom, že ich celoročná roztrúsenosť spôsobuje, že nie sú ako tím zohratí? Aj takéto otázky so sebou nesie dokument *Finále*. Paradoxne, robilo na ňom aj viacero zástupcov klubov či samotných futbalových agentov. Je to aj akýsi ich výkrik a snaha vymaniť sa zo začarovaného kruhu, do ktorého sa slovenský šport dostal?

Formálna stránka snímky je skôr konvenčná, charakterizuje ju civilný prístup s dôrazom na obsah. Archívne zábery dopĺňa materiál kameramana Jána Meliša, ktorý sa stáva v podstate nezávislým pozorovateľom tak bývalých, ako i súčasných hráčov. Vďaka melancholickému humoru, ktorý cítiť napríklad aj z dokumentov *Osadné*, *66 sezón* či *Sleπέ lásky*, má *Finále* šancu osloviť i divákov, ktorí

nepatria priamo k futbalovým fanúšikom alebo dokonca úplne ignorujú šport. Filmu však na druhej strane chýba istá miera rovnováhy v tom, aký komu venuje priestor. Z neznámeho dôvodu sa hlavnou hviezdou stáva spomínaný Karol Dobiáš, ku ktorému sa počas filmu viackrát vraciame, kým osudy jeho spoluhráčov sú viac-menej iba naznačené. Životné peripetie Mariána Masného sú rozohrané v niekoľkých scénach, ďalšieho z belehradských zlatých chlapcov vidíme bez väčšieho vysvetlenia cestovať z miesta na miesto... A práve cestovanie patrí k najrušivejším momentom filmu – po istom čase sa totiž opakujúce sa, nič nehovoriace zábery premiestňujúcich sa hráčov stávajú zdĺhavými a zbytočnými.

Samozrejme, *Finále* je v prvom rade pre futbalových fanúšikov, a to bez ohľadu na ich vek či pohlavie. Za mapovaním osudov niekdajších a súčasných slovenských futbalistov sa však skrýva oveľa viac. Je zaujímavé sledovať zmenu spoločenských a (predovšetkým) ľudských hodnôt na „národných hrdinoch“ v rozmedzí štyridsiatich rokov. Prekvapí nás o ďalších štyridsať rokov dokument o terajších zlatých chlapcoch alebo slovenský šport naozaj položia na lopatky všetky škandály a pravdu bude mať Martin Škrtel, že ich generácia nikdy nezopakuje úspech z roku 1976? ▲

Finále (Slovensko, 2016)

_SCÉNÁR A RÉŽIA: Palo Korec, Dušan Milko **_KAMERA:** Ján Meliš **_STRIH:** D. Milko **_HUDBA:** Peter Aristone

_ÚČINKUJÚ: Ivo Viktor, Koloman Gogh, Jozef Čapkovič, Anton Ondruš, Ján Pivarník, Antonín Panenka, Jozef Móder, Karol Dobiáš, Zdenek Nehoda, Ján Švehlík, Marián Masný, Marek Hamšík, Martin Škrtel **_MINUTÁŽ:** 89 min. **_HODNOTENIE:** ●●●●

■ FOTO: S PRO ALFA SK

Richard Müller: Nespoznaťelný?

► **Marek Urban** (vedecký pracovník Ústavu divadelnej a filmovej vedy SAV)

Písať o filme, ktorý je označený za „dokumentárny“, založený na „skutočných udalostiach“ alebo skratka inšpirovaný „realitou“, je vždy o to väčšia výzva, o čo viac sa film zaoberá udalosťami, ktoré sú spoločensky pálcivé, dôležité alebo jednoducho zaujímavé. Depresia Richarda Müllera bude pre istú skupinu ľudí nepochybne pálcivá a dôležitá (dekonštrukcia reprezentácie Müllera ako populárnej ikony, manžela, milenca, otca, no takisto dekonštrukcia reprezentácie depresie ako sociálneho a ešte stále nie úplne odtabuizovaného fenoménu) a pre istú skupinu ľudí bude nepochybne zaujímavá (bulvár a jeho priaznivci).

Pre transformáciu slovenskej filmárskej komunity môže byť pálcivá a dôležitá aj postava samotného režiséra Mira Rema, najmä po kauzách s *Pohodou* či *Cooltúrou* – a analogicky môžeme predpokladať, že mnoho nevôle vyvolá i *Richard Müller: Nespoznaťelný*. Výzva písať o takýchto filmoch je to teda najmä preto, lebo samotný film z kritiky zvyčajne zmizne – realita za ním preváži a strhne na seba celú pozornosť. Filmová kritika sa tak polahky zmení na celospoločenský komentár a otázka, čím je film výnimočný, čo prináša, čím rozširuje našu skúsenosť, zostane visieť vo vzduchu.

Samozrejme, naša reprezentácia dokumentárneho filmu ako **filmu spätého so skutočnosťou** tomu napomáha a v tomto prípade ani samotný *Nespo-*

znatý nie je bez viny. Zlovestne znejúci titulok v úvode, ktorý film označuje za „producentskú verziu“, nás vytrháva z diegetického, filmového univerza a upriamuje našu pozornosť na niečo, čo zďaleka presahuje rámec filmového rozprávania a vyvoláva pochybnosti: Bol film cenzurovaný? Je tu niečo v neporiadku? Prichádzame ako diváci o niečo podstatné? Táto rovina (mimo) filmu je rovnako súčasťou diváckeho zážitku a nemožno ju z neho jednoducho odfiltrovať – ak by sme ju však chceli použiť ako perspektívu, ktorou by sme nahliadali na celý film, bolo by to značne ochudobňujúce.

Aby som to vysvetlil, filmy ako *Rytmus: Sídliškový sen* či *38* o živote a smrti Pavla Demitru čerpajú svoju zaujímavosť zo svojich protagonistov. Patrik

Vrbovský i Demitra zastávali významnú rolu v hierarchii istých spoločností a ich aktuálna dôležitosť (alebo symbolický kapitál, ak chceme použiť slovník Pierra Bourdieua) sa preniesla aj na filmy o nich. Realita sa tak stala ozvláštnením filmu – film čerpal z popularity svojich protagonistov – a nie naopak.

Ak by sme o titule *Nespoznaný* hovorili ako o filme o Richardovi Müllerovi, o cenzúre, o Mirovi Removi, o anestetickom účinku popkultúry, zredukovali by sme ho na prchavý film o súbore historicky a lokálne podmienených fenoménov, ktoré už čochvíľa stratia svoju páľivosť, dôležitosť i zaujímavosť. *Richard Müller: Nespoznaný* pritom aspiruje na niečo iné. Veľmi iné. Kým v prípade filmov *Rytmus: Sídliškový sen* či *38* bolo cieľom vypovedať životné – skutočné – autentické – reálne príbehy ich protagonistov, *Nespoznaný* ide za príbeh.

Pretože Richard Müller: Nespoznaný je ako obraz od Lautreca.

Zatiaľ čo o niekoľko parížskych ulíc ďalej maloval Degas svoje krehké baletky, Henri de Toulouse-Lautrec zachytával tanečnice v Moulin Rouge a prostitútky. Tieto ženy neboli žiadne popkultúrne hviezdy. Skrátka, na Lautrecových obrazoch nás nezaujíma konkrétna žena, jej príbeh, jej život. Zaujíma nás obraz samotný. Zaujíma nás však preto, lebo dokáže sprostredkovať istú skúsenosť, ktorá sa viaže s figúrou na ňom. Spotené telo prostitútky po milovaní sa s desiatimi neumytými robotníkmi. Vyčerpanosť tanečnice po noci strávenej v kabarete. Koketnosť. Vášeň, spaľujúca, deštruktívna. Hlad. Túžba. Presýtenosť. Odpor. Lautrecove obrazy prostitútok nevystihujú konkrétne ženy. Ony vyzdvihujú rysy, črty. Jeho obrazy nezískavajú silu z príbehov konkrétnych ľudí, ale zo svojej vlastnej matérie a napriek tomu odovzdávajú skúsenosť svojich figúr nám všetkým. Zrazu dokážeme cítiť to, čo cíti prostitútko po sexe s desiatimi upachtenými chlapmi, a nielen

to, zrazu jej dokážeme porozumieť a neodsudzovať ju. (Alebo znechutene odvrátime zrak ako dobová francúzska spoločnosť.)

Nespoznaný má rovnakú ambíciu. Aspiruje na zachytenie istého rysu, ktorý by mohol byť prenosný naprieč kultúrami – naprieč časom. Richard Müller, spevák, otec, milenec, manžel, partner, už viac neexistuje, jeho obraz je dekonštruovaný a vystavaný nanovo. Už viac nezáleží na tom, kto Müller je či nie je, jeho obraz je transformovaný na to, aby sme sa mohli stotožniť s niečím všeobecne ľudským. *Nespoznaný* aspiruje na prekonanie lokálnosti tým, že všetko to, čo si myslíme, že o protagonistovi vieme, premieňa v zrnitý protichodný obrazov a konštruuje nanovo.

Perspektíva, ktorú film ponúka, je podvratná. Začína sa detailom na krk Heleny Vondráčkovej a ďalej sa prejavuje iba implicitne. Je to perspektíva **hodennej rukavice**. Kamera sníma z odstupu, pozoruje dianie vo veľkých celkoch. K protagonistovi prístupuje takmer neosobne, pozoruje ho, no nie je v jeho bezprostrednej blízkosti. Nepreniká cez hradbu tiel, ktoré protagonistu chránia. Film nehovorí s protagonistom priamo, komentuje iba extrémne kontrastným strihom. Protagonista pôsobí ako zranené zviera, ktoré je uzavreté a udržiavané v kletke, pretože to vyhovuje celej plejáde ľudí, ktorá je od neho finančne či citovo závislá. Film však nepreberá perspektívu opatrovateľov a rozhodne necíti k protagonistovi lútosť. Samotný film, ukrutná juxtapoziícia scén, ktorá ukazuje, aký protagonist bol a aký je teraz, ten absolútne zdrvuujúci protiklad medzi plnohodnotným životom a pomalým umieraním, akoby mal prebudiť hlboko skrytú emóciu – hnev, nesúhlas, odpor, vlastne čokoľvek, čo by pripomínalo životnú energiu a nie ohryzenú kuráciu kostí.

Dramaturgia filmu nie je postavená na výstavbe klasického príbehu. Štruktúra rozprávania by sa dala charakterizovať ako neustála konfrontácia scén s dvomi základnými témami: vášeň verus depresia. Nesmierna tvorivá energia verus človek, o ktorého sa musíme postarať. Autor, ktorého vonkoncom nezaujíma, verus chlapec, ktorému chýbajú kamaráti. Muž so silou verus muž, ktorý je zlomený. Film vrší jednu scénu za druhou v divokom tempe, ich vzájomná juxtapoziícia vytvára dojem nesmiernej

naliehavosti. V tejto kompozícii sa striedajú pocity bezmocnosti s pocitmi exaltovanej radosti, pocity beznádeje s túžbou žiť.

Nespoznaný nás však pokúša, pretože lútosť je lákavá. Budeme sklamaní zo straty génia? Budeme ľutovať zraneného človeka? Pripojíme sa ku skupine opatrovateľov a budeme chlácholiti? Uzavríme to s tým, že kariéra umelca si vyžiadala svoju daň, alebo s nejakým iným lútosťivým klišé?

Nespoznaný nás vrhne do bezprostrednej blízkosti človeka, čo nahradil kokaín obrovským vysmaženým stehnom z kuraťa, ktoré pre koktejl antidepresív nedokáže udržať v trasúcej sa ruke. Lenže *Richard Müller: Nespoznaný* nám dáva na výber. Môžeme pristúpiť na túto hru a prijať status quo. Môžeme sa uspokojiť so súčasnosťou, môžeme akceptovať to, kto sme – a tým môžeme pokojne spať ďalej ako doteraz. Alebo sa môžeme konfrontovať s tým, kým sme, dať sa vyburcovať, nakopnúť, znechutene kričať, bežať, bojovať.

Nespoznaný stojí na strane života. Čo môže vyzerať ako neúcta, pretože to nie je pekný film. Ale to nie sú ani Lautrecove obrazy. Chcú viac. ▲

Richard Müller: Nespoznaný (Slovensko/Česko, 2016) **_RÉŽIA:** Miro Remo **_SCENÁR:** M. Remo, Marek Kučera **_KAMERA:** M. Remo **_STRIH:** Marek Kráľovský **_HUDBA:** Richard Müller a Fragile **_ÚČINKUJÚ:** R. Müller, Soňa Müllerová, Iva Bittová, Wanda Wolfová, Ema Müllerová, Adnan Hamzić, Braňo Kostka, Soňa Norisová, Jana Golisová, Helena Krajčiová, Svetlana Rymarenko, Slavo Košecký a iní **_MINUTÁŽ:** 90 min. **_HODNOTENIE:** ●●●●●

Populárna hudba na ľudovú nôtu

► **Barbora Gvozdjaková** (absolventka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Dokument **IMT Smile a Lúčnica: Made in Slovakia** zaznamenáva úspešné koncertné turné dvoch známych hudobných telies – populárnej skupiny a folklórno-tanečného súboru. Režisér Paľo Janík prináša exkluzívny pohľad do zákulisia veľkého a nákladného javiskového projektu, ktorý vznikol pod taktovkou úspešného muzikálového tvorca Jána Ďurovčíka.

Umelecký súbor Lúčnica symbolizuje prostredníctvom svojich tanečných, inštrumentálnych a vokálnych prejavov originálnu kultúru Slovenska. Svojím špičkovým umením, jedinečnou krásou, nákazlivo sviežou mladosťou či výbušným temperamentom už desiatky rokov uchvacuje divákov doma aj v zahraničí. Zrod Lúčnice sa datuje do roku 1948 a zo súboru sa časom stal fenomén vo svojej oblasti.

Rocková kapela IMT Smile pochádza z Prešova, v roku 1992 ju založili bratia Ivan a Miroslav Táslerovci, ktorí sú dodnes jej aktívnymi členmi. Debutový album skupiny *Klik-klak* vyšiel v roku 1997 a doteraz kapela nahrála desať štúdiových albumov.

Nápad spoločného hudobno-tanečného projektu IMT Smile a Lúčnice *Made in Slovakia* vznikol spontánne. V roku 2014 účinkujúci absolvovali dlhé mesiace priprav a skúšok, ktoré vyústili do decembrového turné. Po obrovskom úspechu zopakovali šnúru predstavení aj vlni. Vystúpenia videlo vo vypredaných koncertných halách dovedna viac ako 110 000 fanúšikov po celom Slovensku a v Prahe. Spolupráca populárnej kapely s etablovaným umeleckým súborom si od kritikov aj divákov vyslúžila

superlatívy, tvorcovia projektu vytušili rozsiahlejší potenciál projektu a rozhodli sa o koncertoch natočiť film. Réžie sa zhostil Paľo Janík, ktorý zároveň napísal k filmu scenár (v spolupráci s Ivanom Táslerom, ktorý je i producentom) a postavil sa za kameru.

Tance a spevy Lúčnice boli v minulosti zaznamenané už viackrát. V roku 1983 nakrútil Martin Slivka titul *Lúčnica – radostná mladosť*, ktorý sa zameriava na oslavy 35. výročia založenia súboru a reflektuje jeho dovtedajšie pôsobenie. Neskôr uzrela svetlo sveta televízna relácia *Lúčnica a jej deti* (1996), koncipovaná ako tanečno-hudobný program, kam si Lúčnica pozývala hostí, konkrétne bratislavské detské folklórne súbory, ktoré viedli jej bývalí členovia alebo spolupracovníci. Ide zároveň o hold všetkým, ktorí dokázali nadchnúť pre folklór deti z veľkomestských sídlisk. O necelé desaťročie neskôr sa Lúčnica stáva protagonistom TV snímky *Lúčnica – Venované Detve* (2005), ktorá je záznamom 40. ročníka Folklórnych slávností pod Poľnou v Detve. Zakrátko prichádza Ján Ďurovčík s ďalším retrospektívnym dokumentom *Lúčnica – 60*

rokov krásy (2008). V jeho úvode sú prezentované úspechy súboru od roku 1948, zatiaľ čo hlavnú časť filmu tvorí pätnásť originálnych folklórnych tancov. Osobnejší pohľad na súbor a najmä na jeho umeleckého šéfa a legendárneho choreografa Štefana Nosáľa zobrazuje snímka z roku 2012 *Môj život – Lúčnica*. No aj tento televízny projekt prináša len záznam hudobno-tanečného programu, uvedeného pri príležitosti Nosáľovho okrúhleho jubilea. Konečne v novembri 2016, po toľkých rokoch úspešnej činnosti prichádza pre Lúčnicu prvá možnosť zažiť aj na striebornom plátne. Lenže keď si človek pozrie film *IMT Smile a Lúčnica: Made in Slovakia*, nevie sa zbaviť pochybností, či aj tento titul nemal ostať na televíznych obrazovkách.

Janíkova snímka sa radí k dokumentom zaznamenávajúcim hudobné vystúpenia, koncerty alebo iné predstavenia, v ktorých sú vo väčšej alebo menšej miere súbežne mapované aj osobné príbehy sledovaných muzikantov a umelcov. Na domácej scéne vzniklo v poslednom čase hneď niekoľko takýchto snímok, spomeňme aspoň tituly z vlaňajšej kinodistribúcie *Rytmus: Sídliskový sen* (r. Miro Drobný)

o raperovi Patrikovi Vrbovskom a *Para nad riekou* (r. Robert Kirchhoff, Filip Remunda) o renomovaných jazzových muzikantoch, ktorí utiekli z Československa za slobodou. V tejto súvislosti nemožno obísť ani nový dokument *Richard Müller: Nespoznaný* (r. Miro Remo). Vo svetovej kinematografii sú podobné hudobné dokumenty dávno zabehnuté; napríklad aj pred pár mesiacmi sme v slovenskej distribúcii mohli vidieť snímku amerického režiséra Rona Howarda *The Beatles: Eight Days A Week – The Touring Years*. Možno nie je úplne fér porovnávať fenomén Beatles s IMT Smile a Lúčnicou, no všetky formácie majú niečo spoločné – schopnosť prilákať na svoje vystúpenia davy oddaných fanúšikov. V čom sa však Janíkov film odlišuje od menovaných titulov? Najväčšou slabinou jeho snímky je jej „nedokumentárnosť“. Skladá sa z dvoch vzájomne sa prelínajúcich častí. Na jednej strane sledujeme záznam tých najlepších tanečno-hudobných vystúpení, ktoré sú prezentované v plnej dĺžke ako kompletne, ucelené čísla, aby sa z vystúpení nevytratila emócia. Čo vedel Ron Howard umne skrátiiť, ponecháva Paľo Janík nedotknuté. Plnú dĺžku vy-

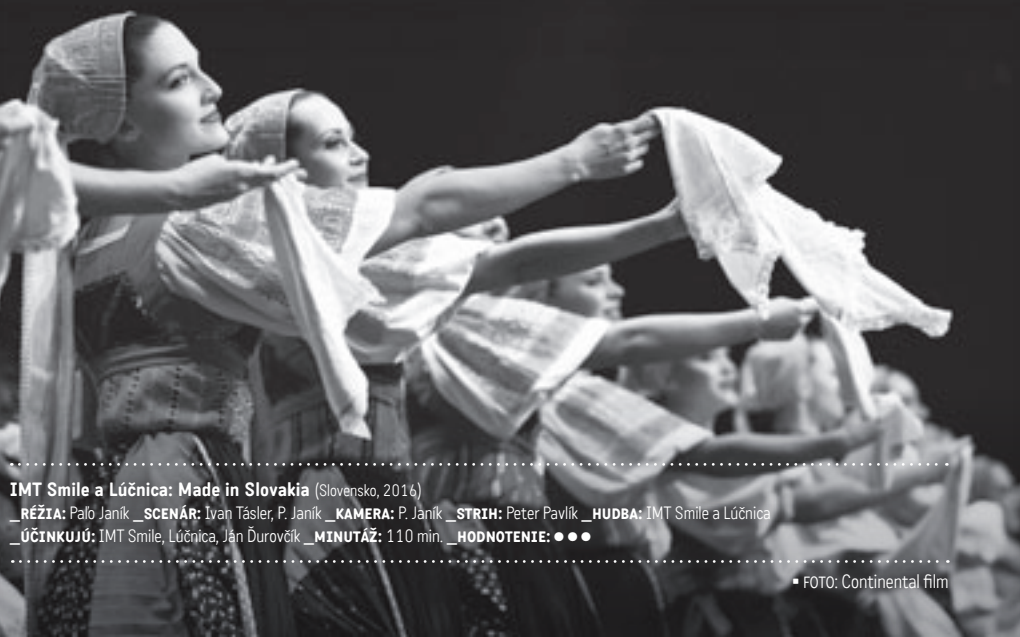
stúpení si však pravdepodobne užijú len skalní prívrženci oboch zoskupení – tí, ktorí už vystúpenie videli a chcú si ho pripomenúť, prípadne tí, ktorí ho nestihli. Ostatných divákov, ktorí nezažili ani jeden z koncertov, sa režisérovi nedarí natoľko oslaviť. Viac-menej im je venovaná druhá časť dokumentu – priebežne kombinovaná s tou prvou –, v ktorej môžu sledovať zábery zo zákulisia príprav celého projektu a rozhovory s protagonistami koncertného turné. Kým prvá línia filmu sa formálne prikláňa ku koncertnému dokumentu, pri druhej, ktorá zaberá menej času, môžeme hovoriť o tzv. hudobnom dokumente.

Ďalším zásadným problémom filmu je jeho celková dĺžka. Napriek tomu, že z hudobníkov IMT Smile aj z tanečníkov Lúčnice cítiť radosť zo samotných predstavení i z nakrúcania, sledovanie jednotlivých výstupov začína byť po chvíli nezáživné. Pre diváka, ktorý nemá žiadnu priamu skúsenosť s projektom, sa javí záznam a zostrih množstva koncertov veľmi jednotvárne a navyše sa v ňom postupne stráca. Dokumentu by prospelo skrátenie a zdynamizovanie jednotlivých častí. Janíkov film trvá takmer dve hodiny, veľa vecí sa v ňom opakuje a okrem digresie neprináša nič inovatívne.

Isté pozitíva však snímke predsa len nemožno uprieť. Vďaka výbornej práci zvukárov sa divák ne-

raz cíti ako priamy účastník koncertu. A naopak, neobvyklým rozostavením kamier zasa získava možnosť vidieť aj to, čo fanúšik priamo v koncertnej hale nikdy neuvidí. Medzi neobyčajne podmanivé scény sa dá zaradiť tá, keď speváčky a tanečnice z Lúčnice spievajú jednu z ľudoviek a plynulo prechádzajú do nápevu a textu piesne IMT Smile *Kapela*. Podobne silno pôsobia aj scény, v ktorých režisér filmu Janík alebo režisér predstavenia Ďurovčík nechávajú doznieť celý text romantických balád, ktorý je adekvátne doplnený pohybom tanečníkov.

Tvorcom filmu *IMT Smile a Lúčnica: Made in Slovakia* treba uznať profesionálne odvedenú prácu. Palo Janík umožňuje divákovi exkluzívne nazrieť do kuchyne hudobno-tanečného projektu a do zákulisia počas samotných koncertných vystúpení. Škoda len, že pri tom pozabudol, že nie každý divák je verným a nadšeným fanúšikom IMT Smile či Lúčnice, že dokumentárne filmy vyžadujú skôr náročnejší diváci, ktorých cieľom je dozvedieť sa niečo nové, niečo navyše, zoznámiť sa s niečím neopozieraným, so sviežim pohľadom na tému alebo s kritickým postojom režiséra. Možno nabudúce. Medzitým môžete skúsiť nejaký iný hudobný dokument, veď v aktuálnej ponuke kín ich nájdete niekoľko. ▲

IMT Smile a Lúčnica: Made in Slovakia (Slovensko, 2016)

RÉŽIA: Palo Janík **SCENÁR:** Ivan Tásler, P. Janík **KAMERA:** P. Janík **STRIH:** Peter Pavlík **HUDBA:** IMT Smile a Lúčnica
ÚČINKUJÚ: IMT Smile, Lúčnica, Ján Ďurovčík **MINUTÁŽ:** 110 min. **HODNOTENIE:** ●●●

■ FOTO: Continental film

Michel Ciment: Pas do Hollywoodu

(preklad Jiří Dědeček, Antonie Dědečková, Limonádový Joe, 2016, viaz., 328 strán, 15,51 €/330 Kč)

Mená Billy Wilder, John Huston, Joseph L. Mankiewicz, Roman Polanski, Miloš Forman a Wim Wenders sú ikonograficky vpečatené do filmových dejín. Nimi zaštitené tvorivé fluidum sondaľoval v analyticko-reflexívnych rozhovoroch s režisérmi francúzsky filmový kritik Michel Ciment (*1938). Pôvod týchto majstrov siaha mimo územia USA, štyria z nich sa vybrali zo stredoeurópskych domov do oceánu, aby sa v mекke filmu uchádzali o naplnenie svojich umeleckých ambícií a možností slobodnejšieho života, ku ktorému sa vytrhli či už z nacistického predpekla (Wilder), alebo neskôr z ťarchy komunistického dozoru (Polanski, Forman). Pôvodné vydanie je z roku 1986, keď boli završené iba diela trojice starších aktérov spomínania. Autor neskôr doplnil pokračujúce úseky Formanovej filmárskej trate, zatiaľ čo umelecky výbojný, hoci z Hollywoodu do Európy presmerované cesty Polanského a Wendersa ostali v knihe utaté a ich stopy prináša len podrobná filmografia, ktorú spracoval – rovnako ako poznámky a register – Miloš Fikejz.

Pavel Skopal (ed.): Tři oříšky pro Popelku

(Národní filmový archiv, Praha, 2016, brož., 253 strán, 12,70 €/279 Kč)

Edíciu monografických štúdií, ktoré rozkrývajú pozíciu a význam diel aktuálne uvádzaných po završení ich rekonštrukcie v rámci projektu Digitálne reštaurovanie českého filmového dedičstva, rozšíril pred niekoľkými mesiacmi vydaný titul *Staré pověsti české*, do ktorého editorka Lucie Česáková pripravila texty o animovanom diele Jiřího Trnku z roku 1952, a nedávno aj zborník ôsmich príspevkov (Skupa, Skopal, Kokeš, Bednařík, Šrajger, Pittermannová, Nemeč Steffen Retzlaff, Nóřka Sara Brinč) o slávnej filmovej rozprávke, ktorú v roku 1973 nakrútil Václav Vorlíček ako barrandovskú koprodukciiu so štúdiom DEFA v NDR a jej ohlas stále pretrvávajú v podobe kultového vianočného telehitu aj v Nemecku a Nóřsku. Čiernobiele fotografie ilustrujú texty o kultúrnych a producentných pomeroch, v ktorých film nedlho po začiatku normalizácie vznikol, o vtedajších mediálnych ohlasoch a zdrojoch jeho smerovaní Polanského a Wendersa ostali v knihe utaté a ich stopy prináša len podrobná filmografia, ktorú spracoval – rovnako ako poznámky a register – Miloš Fikejz.

Rudolf Ferko: Čo kamery nevideli...

(CCW, Bratislava, 2016, viaz., 222 strán)

Kniha s pôvodnými anekdotickými historkami osviežujú aj filmovú literatúru. Ich faktografickej voľnosti a karikatúrnej skratky sa spisovateľsky chopil aj Rudolf Ferko (*1933), svetom scestovaný dlhoročný kameraman množstva reportáží a krátkych dokumentárnych filmov. Jeho ambícia spomenúť dosiaľ nikde nezapísané príhody mužov za kamerou slovenského filmu uviazla na absencii redakčného dohľadu, ktorý by podoprel stavbu textu, a jazykového korektora ako lapača dotieravých preklepov a lexikálnych a pravopisných chýb (tie poznačili už Ferkov predchádzajúci knižný memoárový titul). Jazyková neohrabanosť hatí zjavné rozprávačské vlohy, takže inak celkom súce „rozmarne vyprávanie o tom, ako sa na Slovensku nakrúcal film“ pôsobí háklivo nemotorné. Kto sa od neudov odpúta, isto si vďačne uchmatne pár úsmevných obrázkov odviateho sveta – spomienky na Paľa Bielika, predčasne zosnulého kameramana a fotografa Jána Cifru, skúsenosti s rôznymi papalášmi, niekedy až obskúrne zážitky z nakrúcania reportáží a zo zahraničných ciest a všeličo ďalšie.

► Peter Ulman

Johankino tajomstvo

(Bontonfilm)

V Česku majú vianočné televízne rozprávky dlhoročnú tradíciu. Na Slovensku sa začala pred dvomi rokmi, a to netradične: najprv majú diváci možnosť vidieť rozprávku v kine a až potom na televíznej obrazovke. Po *Láske na vlásku* (2014) sa tak vlni predstavilo divákovi slovensko-české *Johankino tajomstvo*. A po Celeste Buckingham si princeznú zahrala ďalšia speváčka – Kristína. V centre príbehu, ktorý režíroval Juraj Nvota, však nestojí ona, ale láskavá a múdra dievčinka Johanka, ktorá postupne zdoláva prekážky osudu. Za to, že ich je toľko, môže aj jedna z troch sudiečiek – zábudlivá víla Tea, ktorá pri Johankinom narodení nesplnila svoju úlohu. Popri Dominike Zeleníkovej, Emílii Vášáryovej, Ondřejovi Vetchom či Szidi Tobias sa v snímke objavila s nevšednou skromnosťou i medzinárodná hviezda – kôň, na ktorom jazdil Heath Ledger vo veľkofilme *Príbeh rytiera*. Rozprávka je na DVD s obrazom vo formáte 16 : 9, so slovenským a s českým dabingom Dolby Digital 5.1 a s voliteľnými anglickými titulkami a českými titulkami pre nepočujúcich. Obsahuje aj množstvo bonusov: teaser, trailer, film o filme, vystrihnuté scény, 3D a 2D animatik s komentárom režiséra a rozbor trikov s komentárom supervízora Michala Křečka a režiséra dopĺňa na blu-ray disku aj druhá epizóda Kollárovho seriálu *Blava* (1998).

► Miro Ulman

Červený kapitán

(Magic Box)

Napriek tomu, že kníh Dominika Dána sa od roku 2005 predalo už takmer 700 000, prvá filmová adaptácia Dánovej predlohy mala premiéru až v roku 2016. A úspešnú. Detektívny triler Michala Kollára *Červený kapitán* videlo už 87 000 divákov. Píše sa rok 1992 a detektív Krauz z oddelenia vražd vyšetruje prípad umučeného kostolníka, ktorý sa stal v roku 1985. Čoskoro zistí, že o odhalenie skutočnej príčiny kostolníkovej smrti nemá záujem ani cirkev, ani vyššie miesta... V slovensko-česko-polskom koprodukčnom filme si zahrali Maciej Stuhr, Marián Geišberg, Oldřich Kaiser, Martin Finger, Zuzana Kronerová či Ladislav Chudík. A sú v ňom stovky trikových záberov. Film vyšiel na DVD i blu-ray nosiči s obrazom vo formáte 16 : 9, so zvukom DTS-HD 5.1 (česko-slovensky), DD 5.1 a 2.0 (česky), s audiokomentárom režiséra Michala Kollára, producenta Viktora Tauša a kritička Kamila Filu, s audiokomentárom pre nevidiacich, s anglickými titulkami a s českými a so slovenskými titulkami pre nepočujúcich. Obsahuje aj množstvo bonusov: teaser, trailer, film o filme, vystrihnuté scény, 3D a 2D animatik s komentárom režiséra a rozbor trikov s komentárom supervízora Michala Křečka a režiséra dopĺňa na blu-ray disku aj druhá epizóda Kollárovho seriálu *Blava* (1998).

Victoria

(Magic Box)

Nemecká kinematografia nikdy nepodceňovala žánrovú či komerčnejšie orientovanú časť audiovizuálnej tvorby. V hustej melase poklesnutých kópií žiarivejších hollywoodskych vzorov sa však vykryštalizovali aj diela schopné uspokojiť nielen bežných konzumentov, ale i priberčivých degustátorov. Režisér Sebastian Schipper zjavne pokukoval po látke schopnej získať si diváčku i odbornú obec a podľa vzoru Toma Tykwa ju našiel v akčnom trilerovom námete. Povrchnú story o bankovej lúpeži obalil pseudosociálnou sondou do života dnešnej mládeže. Z formálnej stránky sa nerozhodol pre divoký strih, ale pre jednozábberovú drámu, spoliehajúc sa výlučne na vnútrozábberovú montáž. Tento experiment dodal filmu kritikmi vyzdvihovanú mieru autenticity, no zároveň ukázal, že rytmus dynamického príbehu si aspoň minimálny záťah vo forme strihovej skladby priamo vyžaduje. DVD edícia Festival 12 ostáva verná jednotnej forme i štruktúre nosičov, obraz v anamorfnom formáte 2,35 : 1 a originálne znenie s českými titulkami opäť dopĺňa booklet so štúdiou o filme, ktorá má názov *Krásne lži na šikmej ploche*.

► Jaroslav Procházka

Kosti a skalp

(Magic Box)

Keď Ruggero Deodato v roku 1980 nakrúcal *Kanibalov*, určite ani vzdialene netušil, že v pomerne blízkej budúcnosti si istý sir Hopkins za stvárnenie podobného „gurmána“ odnesie jednu z najvýznamnejších filmových trofejí. No a iste by mu nenapadlo, že film s podobne explicitnými scénami si raz prerazí cestu až na plátna áčkových festivalov. Pod maskou tzv. revizionistického westernu nakrútil debutant S. Craig Zahler mix hororov, road movie, historickej fikcie a kvázifilozofickej dišputy *Kosti a skalp*. V rámci uchovania maximálnej miery realizmu nevynechal ani didakticky názorné a naturalistické zábery brutálneho násillia spojeného s kanibalizmom. Na druhej strane, časovo opulentná snímka nestráca napätie ani napriek pomerne staticky pôsobiacim záberom a minimálnej miere dramaturgických montážnych zásahov. Výraznou devízou je aj herecké obsadenie, ktorému dominujú na mieru zvolení a herecky ostrieľaní predstavitelia. Bonusová výbava, ktorá by pri podobnom filme mohla byť samozrejmosťou, tentoraz absentuje nielen pri tuzemskom vydaní, ale aj pri drvivej väčšine vydaní zahraničných.

ZVIERAC
ČO
ČO
ČO

producent, režisér Róbert Slovák

Mám roztočenú smutnú toskánsku komédiu o nezmysle života a smrti s názvom *La Dolce Morte* s Mirkou Ábelovou v hlavnej úlohe. Budúci rok sa ju chystám dočítať a zostrihať. Zbieram materiál na dokument *One Hit Wonder*, v ktorom sa budem snažiť nájsť kľúč k tomu, ako vytvoriť pesničku, ktorá sa stane svetovým hitom. V podstate je to podobné ako *Prvý slovenský horor*, len producent sa tentoraz nesnaží vytvoriť film, ale skladbu a namiesto Martina Kittnera tam účinkuje Dr. Alban a ďalší. Zároveň pracujem na scenári projektu *Naše drahé Slovensko*, ktorý produkuje Wanda Adamik Hrycová.

dokumentarista, kameraman, fotograf Juraj Mravec

Momentálne som v Iraku pri Mosule (prípovek vznikol 7. 11. – pozn. red.). Nakrúcam svoj ďalší dokumentárny film *Čelom k smrti* o utrpení Blízkeho východu, okupovaného Islamským štátom. Mojm snom je prispieť týmto spôsobom k zmierneniu silných protiislamských nálad na Slovensku, z ktorých som veľmi nešťastný.

producent Milan Stráňava

Pripravujeme distribučnú premiéru filmu *Únos* režisérky a autorky Mariany Čengel Solčanskej, ktorá bude 2. marca. Dva roky pripravujeme na jeseň a zimu 2017/2018 nakrúcanie filmu *Generál* tej istej autorky a režisérky. V súčasnosti prebieha tuzemský a zahraničný kasting a obhlady na Slovensku i v zahraničí. Zároveň komunikujeme o spolupráci s koproducentmi projektu. Zatiaľ prichádzajú do úvahy partneri z krajín, kde sa príbeh odohráva, teda zo Slovenska, z Česka, Francúzska, Talianska a Ruska.

Ak prídeš, (zväčša) zažiješ

► Jaroslav Hochel (filmový publicista)

Osemnásť ročník Medzinárodného filmového festivalu Bratislava (11. – 17. novembra) sa konal v duchu koncepcie, ktorú mu vlni vpečatili jeho umelecký riaditeľ Pavel Smejkal. Zachovali sa tri súťaže, rozptýli súťažných filmov do iných sekcií (ktorý dost zneprehľadňuje katalóg) i hľadanie spoločnej témy, ktorou bolo tohto roku mesto.

S faktom, že mesto Bratislava nemá veľké kultúrne centrum, ktoré by mohlo festival prichýliť pod jednou strechou, zrejme veľa nenarobíme, a tak musia diváci prebehať medzi hracími priestormi (kiná Lumière, Mladost, Nostalgie a Gorila.sk Urban Space). Tým sa stráca festivalová atmosféra, pretože stretávanie ľudí prebieha väčšinou niekde „na trase“ a na veľké debaty nie je čas. Popracovať by sa však dalo napríklad na slávnostnom otvorení. Na rozdiel od minulosti je otvorené novinárom aj verejnosti, a to v Nostalgie, ktorá je síce trochu od ruky, ale aspoň čerstvo zrekonštruovaná (podobne ako Kino Lumière). Otvorenie sa však napriek svojej „otvorenosti“ uskutočnilo pred poloprázdnu sálu, a tak odovzdanie ceny za umeleckú výnimočnosť vo svetovej kinematografii takej osobnosti, akou je chorvátsky herec Rade Šerbedžija, nepôsobilo veľmi dôstojne. Pomohlo by aj to, keby bola cena v nejakej kazete a nebolo by ju treba držať v ruke ako varechu. A keby sa organizátori rozhodli, či bude ceremoniálom správať moderátor, alebo stand-up komik, lebo spojiť to závažná trápnosťou. A keby nebolo v Nostalgie po celý čas chladno, možno by sme ľahšie prežili, že otváracie *Oslobodenie Skopje* v réžii Šerbedžiju a jeho syna Danila nebolo práve filmovým klenotom.

„Ak neprídeš, nezažiješ,“ znie slogan festivalu. „Niekedy aj prídeš, a nezažiješ,“ začuli sme viackrát z úst diváckej obce. Na každom festivale sa môže stať, že niektorý film z nejakého dôvodu vypadne. Je však povážlivé, že zlyhali práve *Nočné zvieratá*, avizo-

vané ako jeden z highlightov festivalu, navyše film, ktorý mal vzápätí distribučnú premiéru. Nahraditeľ vypadnutý film iným (*Mučeníkom*) môže byť riešením, ale urobiť to na poslednú chvíľu a najmä nezahrať na druhý deň *Mučeníka* ľudom, ktorí mali v pláne pozrieť si ho, je nefér. Navyše organizátori nechali divákov prísť aj na druhé avizované predstavenie *Nočných zvierat*, ktoré sa opäť nehrali. Ak je s nejakým filmom problém, treba to včas priznať a zmeny robiť tak, aby na ne divák stihol zareagovať a najmä nebol zbytočne ochudobnený o ďalšie zážitky. (O tom, že rezervačné systémy zvyšujú navšteviteľov, ktorí si z programu vyberajú len hrozienka, pred tými, ktorí využívajú program naplno, je už škoda aj mlčať.)

K pozitívnym stránkam festivalu patrila účasť zaujímavých zahraničných hostí. Rade Šerbedžija priniesol do Bratislavy nielen glamour medzinárodne úspešného (áno, i hollywoodskeho) herca, ale aj slovanskú srdečnosť. Skvelou voľbou bolo i pozvanie amerického nezávislého režiséra Alexa Rossa Perryho, ešte nie veľmi známeho, ale rozhodne originálneho tvorcu. Na festivale boli uvedené všetky štyri celovečerné filmy, ktoré zatiaľ natočil, len škoda, že dva z nich v dosť nevhodných popoludňajších termínoch. S oboma tvorcami bolo možné stretnúť sa aj na besede či masterclasse (Perry svojou „ukecanosťou“ rozhodne prekenuľ hendikep početného publika), čo platí aj o mladom českom scenáristovi Štěpánovi Hulíkoví, členovi poroty sú-

ťaže hraných filmov, ktorý si získal uznanie predovšetkým ako autor scenára minisérie/celovečerného filmu *Hořící keř*.

Pozitívnym momentom festivalu je aj spolupráca s Informačnou kanceláriou Európskeho parlamentu na Slovensku, vďaka ktorej festival každoročne prezentuje tri filmy nominované na cenu Lux, udeľovanú práve Európskym parlamentom. Popri distribučnom nemeckom filme *Toni Erdmann* (r. Maren Ade) to bola ešte pôvabná animovaná snímka *Ja ako Tekvička* švajčiarskeho režiséra Clauda Barrasa (zaradená aj do súťaže hraných filmov) a film *Otvorila som si oči* tuniskej režisérky Leyly Bouzid, ktorého zaradenie medzi kandidátov na cenu bolo pre nás vzhľadom na výrazne lokálnu tému dosť prekvapujúce (hoci dve zo štyroch koprodukčných krajín sú európske).

Vyrovnanú súťaž hraných filmov tvorilo 8 debutov. Za najlepší označila porota film *Tramontane* libanonského režiséra Vatcheho Boulghourjiana, príbeh nevidomého mladíka, ktorý pátra po svojom pôvode – zahmlievanie, s ktorým sa stretáva, i pravda, ktorú odhalí, vypovedajú veľa o politickej situácii v krajine a o jej nedávnej histórii. Cenu pre najlepšieho režiséra získal Talian Marco Danieli za film *Svetácke dievča* o nerovnom vzťahu medzi mladou príslušníčkou Svedkov Jehovových a robotníkom z továrne, v ktorej mladá žena pracuje. Michele Riondino si za presvedčivé stvárnenie „zlého chlapca“ odniesol Cenu za najlepší mužský herecký výkon; obdobnú cenu v ženskej kategórii získala Mia Petričević za postavu Marijany v chorvátsko-dánskej dráme *Nezízaj mi do taniera* o sociálne slabej a nefunkčnej rodine, spod ktorej vplyvu sa mladá hlavná hrdinka snaží vymaniť. Porota FIPRESCI ocenila

„emocionálne verné zobrazenie sveta opustených detí“ v spomínanom filme *Ja ako Tekvička* a študentská porota zasa „úspornosť dialógov a dôraz na vizuálny spôsob narácie“ v lotyšskom filme *Som tu!* režiséra Renārsa Vimbu. Z ostatných súťažných filmov spomenieme aspoň *Lastovičku*, ktorej režisér Mano Khalil kedysi študoval na bratislavskej VŠMU a niekoľko rokov pracoval v Československej, resp. Slovenskej televízii.

Najlepšou snímkou súťaže dokumentárnych filmov, obsadenej takisto 8 titulmi, sa stalo poľské *Prijímanie* režisérky Anny Zameckej, ktorej sa „podarilo vytvoriť takú nežnú intimitu s ľuďmi pred kamerou, ktorá divákovi bezprostredne vtiahne do srdca a myšlienok rodiny v ustavičnej kríze“. V súťaži krátkych filmov zvíťazila takisto poľská *Adaptácia* z dielne Bartosza Kruhlika, ktorá „má všetky prvky skvelého filmárstva, ktoré balansuje na jemnej hranici umenia a pritom originálne vytvára svoj vlastný žáner“.

Slovensko v súťažiach zastúpené nebolo. V sekcii Made in Slovakia sa popri koprodukčných *Smrteľných historkách* (r. Jan Bubeníček) ocitli dva celovečerné dokumenty: režijný debut Juraja Mravca ml. *Mir vam*, dokumentárna road-movie z východnej Ukrajiny, a v premiére uvedená *Profesionálna cudzinka* Anny Gruskovej, portrét spisovateľky Ireny Brežnej. Stredometrážnu tvorbu zastupovala *Parlika* Sahraya Karimi, krátkometrážnu snímku Lucie Nimcovej (*Bajka*), Kristíny Leidenfrostovej (*Hniezdo*) a Pauly Đurinovej (*Rozhovory*) a školské filmy z VŠMU v Bratislave a AU v Banskej Bystrici. Držiteľom pamätnej dlaždice na Filmovom chodníku slávy sa stal tento rok herec Martin Huba. ▲

Ocenený Martin Huba v spoločnosti zakladateľky Filmového chodníka slávy Márie Rehákovéj a riaditeľa festivalu Vladimíra Krajniaka.

Na Slovensku sa vyvíjali európske seriály

► Zuzana Sotáková

Dramatický seriál o redaktoroch Slobodnej Európy, ktorí sú svedkami zásadných zmien v roku 1989, a dobrodružné príbehy Kysučanov, ktorí sa chcú na konci 19. storočia dostať do Ameriky. To sú dva seriálové projekty slovenských tvorcov, ktorí sa spolu s ďalšími scenáristami a producentmi z Európy zišli začiatkom novembra na medzinárodnom workshope MIDPOINT v obci Hodruša-Hámre.

„MIDPOINT TV Launch je program zameraný na vývoj seriálov, ktoré majú mať vysokú kvalitu či umeleckejší presah. Program je cielený na strednú a východnú Európu, Balkán a baltické krajiny,“ hovorí projektová manažérka Katarína Tomková. V Hodruši-Hámroch sa stretli účastníci druhého, posledného workshopu ročníka 2016 i prvého workshopu z ročníka 2017. V úvodnej fáze MIDPOINT TV Launch 2017 sa tímy producentov a scenáristov venovali písaniu prvého scenára a koncepcii celej série. Druhé stretnutie bude v apríli 2017 na festivale Finále Plzeň – tam by už mali účastníci prísť s prvou alebo druhou verzou pilotného dielu a začať pracovať na tzv. series bible. „Je to základný balík materiálov, v ktorom sú okrem scenára aj opisy postáv, vizuality, koncept celého seriálu. Niekedy sa k tomu pridávajú aj základné rozpočty. Po druhom workshope sa účastníci opäť vrátia do reality, dostanú pripomienky lektorov a na tretí workshop by mali prísť s celkom použiteľným balíkom týchto materiálov. Potom dostanú tréning v prezentácii a na záver predstavia svoje projekty pozvaným profesionálom – potenciálnym koproducentom, zástupcom televízií a ďalších TV platforiem,“ približuje Tomková. Celý cyklus sa zavŕši v auguste 2017 počas FF Sarajevo.

Na záverečnom workshope sa udelí aj Cena HBO Europe vo výške 4 000 dolárov na ďalší vývoj projektu. V ročníku 2016 ju získal nemecko-bulharský Hausen (Till Kleinert, Anna Stoeva). Popri ňom sa na programe zúčastnili aj projekty For the Love of Prague a 1989, ktorý je slovensko-poľskou koprodukciou. „Vlani sme s poľskou producentkou Joannou Szymanskou absolvovali producerský workshop EAVE, kde bola inšpiratívna prezentácia o súčasnej seriálovej tvorbe v Škandinávii. Boli sme tým fas-

cinované. Obe pochádzame z oblasti hraného filmu, no chceli sme objavovať svet seriálovej tvorby. Prišli sme na to, že naše dve krajiny majú spoločné veľmi dôležité historické udalosti a je najvyšší čas o nich rozprávať,“ opisuje producentka Katarína Krnáčová politicko-historický projekt 1989.

V ročníku 2017 zastupuje Slovensko projekt American dream Zuzany Dzurindovej, Petra Nagy a Petra Badača. „Príbehy, ktoré tu čítame, sú veľmi odlišné, no majú veľmi dobrú kvalitu. American dream je o ľuďoch, ktorí utekajú zo svojej krajiny do Ameriky, a je to projekt zaujímavý aj v detailoch. Je dobrodružný a bláznivý, nájdete v ňom napríklad scénu, keď ich chcú priekupníci uniesť z Bruselu do Číny,“ hovorí dánsky scenárista a režisér Rumle Hammerich, jeden zo školiteľov. „Účastníkov sa snažíme od začiatku uviesť do profesionálneho televízneho prostredia. Na každom workshope máme observerov – televíznych profesionálov, ktorí sa prídu zoznámiť s projektmi a zároveň môžu predstaviť svoju organizáciu a aktivity. Na prvom workshope sme mali zástupcov RTVS, maďarskej RTL, HBO Europe, francúzskeho festivalu a koproduckného trhu Series Mania, tréningového programu Serial Eyes a televízneho trhu FF Sarajevo CineLink Drama,“ ozrejmjuje Tomková.

MIDPOINT plánuje v programe TV Launch pokračovať aspoň najbližšie dva roky aj vďaka podpore z programu Kreatívna Európa – MEDIA. O záujem účastníkov sa báť nemusia. „Ide o veľký seriálový trend vo svete, napríklad aj filmový festival v Toronte má sekciu TV seriálov, festival v Benátkach zase uviedol seriál Mladý pápež. A zároveň cítiť obrovský dopyt zo strany tvorcov z východnej Európy, za ten rok sa nám neuveriteľne rozrástla základňa prihlásených,“ uzatvára Katarína Tomková. ▲

□ Rozšírenú verziu článku čítajte na www.filmsk.sk.

MFDF Ji.hlava dokázal svoju vyzretosť

► Matej Sotník (poslucháč audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Dvadsiaty ročník Medzinárodného festivalu dokumentárnych filmov Ji.hlava (25. – 30. 10.) ponúkol program, z ktorého si bolo ťažké vybrať. Ničoho nebolo málo, naopak, v jubilujúcom festivale sa zračil obrovský pokrok, ktorým počas dvoch dekád prešiel.

Kedysi festival zakladali ešte gymnazisti na čele s jeho súčasným riaditeľom Marekom Hovorkom, ktorý aktuálny ročník zhodnotil slovami: „Dvadsať Ji.hlava sa skončila s veľkým diváckym záujmom, vážim si to, že je náš festival miestom, ktoré prepája filmárov s divákmi, že dôvod, pre ktorý sme ho pred dvadsiatimi rokmi založili, sa stále naplňa.“ Festival sa však zároveň symbolicky pýtal: Bude dokumentárny film o 20 rokov stále existovať?

Slovenský autorský dokument zastupovalo na festivale niekoľko vydarených titulov. Nový film Zuzany Piussi Český Alláh však vznikol v českej produkcii pre formát ČT Český žurnál a mapuje tamojšiu občiansku spoločnosť, ktorú rozdeľuje otázka migrantskej krízy. Fakt, že Piussi je pôvodom slovenská autorka, zohral úlohu pri súťažných nomináciách – jej Český Alláh nemohol byť zaradený do sekcie Česká radosť a ako český film sa zase nemohol ocitnúť v medzinárodnej súťaži. Takže ho uviedli v rámci Work in Progress, hoci je už hotový.

Robert Kirchhoff predstavil vo svetovej premiére svoju trinásť rokov vyvíjanú dokumentárnu esej o rómskom holokauste Diera v hlave. Jej názov doslovne odkazuje na beštialitu nacistov, ale funguje aj v prenesenom význame – ako diera v kolektívnej historickej pamäti Európanov. Kirchhoff rozohráva s divákom mnohovýznamovú obrazovo-zvukovú hru a pozýva ho participovať na premietanom.

Observačný stredometrážny dokument Bajka slovenskej fotografky žijúcej v Bruseli Lucie Babjakovej Nimcovej bol spolu s Dierou v hlave v súťažnej sekcii Medzi morami. Nimcová zaznamenala realitu súčasného ukrajinského západu a „prispôsobila“ ju pôsobivej montáži. Cenu Silver Eye získal v Jihlave slovenský dokumentárny debut kameramana a fotografa Martina Kollara 5 October. Nominovaná bola aj Cooltura v réžii Mira Rema.

Na tému Filmová identita krajín strednej Európy diskutovala medzinárodná zostava novinárov, v ktorej Slovensko zastupoval Miloš Krekovič. „Výsledok diskusie nasvedčuje, že tak ako neexistuje hmatateľná identita strednej Európy, nie je prítomná ani vo filmovej reči stredoeurópskych krajín. Porovnávali sme situáciu v jednotlivých národných kinematografiách, chválili sme Čechov za ich politicky odvážne dokumentárne snímky, aké sa na Slovensku, v Poľsku či Maďarsku nevytvárajú v takej miere. No český dokument necielí len na epicentrum verejného diskurzu, je rozmanitejší. A Česi majú aj pomerne rôznorodú hranú tvorbu,“ povedal pre Film.sk Krekovič.

„Taká je už kinematografia, že je vždy dokumentárna,“ citovali propagačné materiály festivalu Alain Resnaisa. Vo februári vyhral Zlatého medveďa na Berlinale dokumentárny film Taliana Gianfranca Rosiho Oheň na mori, ktorý dáva Resnaisovi za pravdu. Hranica medzi hraným a dokumentárnym filmom sa dlhodobou stiera a sféra kreatívneho dokumentu je toho dôkazom. V Jihlave sa okrem projekcie Rosiho filmu uskutočnil aj masterclass s jeho strihačom Jacopom Quadrim.

Za najlepšie české dokumenty boli vyhlásené snímky FC Roma režisérskej dvojice Rozálie Kohoutová a Tomáš Bojar a Normální autistický film Miroslava Janeka. Najlepším svetovým dokumentom je podľa medzinárodnej poroty francúzsko-grécky titul Fantasmata planiountai pano apo tin Evropi (Strašidlá dorážajú na Európu), minimalistickým spôsobom zachytená vzbura utečencov v Grécku po uzavretí detenčného tábora.

MFDF Ji.hlava tento rok navštívilo 4 456 divákov vrátane 1 068 filmových profesionálov a festival uviedol 310 filmov (45 vo svetovej premiére) zo 62 krajín. ▲

□ Rozšírenú verziu článku čítajte na www.filmsk.sk.

Režim mal moc, no bál sa Bratislavskej lýry

► Rastislav Graňák (poslucháč audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

„Moja predstava o angažovanej politickej piesni je taká, že by mala liezť do ucha a nie do riti,“ reprodukuje Karel Gott slová jedného z divákov Bratislavskej lýry v čase, keď už cenzúra bývalého režimu naplno zasiahla do kultúrneho života. Od septembra do polovice novembra vysielala verejnoprávna televízia 10-dielny dokumentárny cyklus Petra Hledíka a Roberta Valoviča *Zlatá lýra*. Zmapovali v ňom 30 rokov legendárneho hudobného festivalu, ktorý ovplyvnil celé generácie muzikantov.

Zlatá lýra, na ktorej sa koprodukcne podieľal aj Slovenský filmový ústav, je doslova nabitá faktami a informáciami. V celkovom trvaní zhruba desiatich hodín približuje festival chronologicky od jeho vzniku až po zánik, ponúka archívne materiály z jednotlivých ročníkov, dobové záznamy Bratislavy aj aktuálne rozhovory s organizátormi festivalu, hudobnými hviezdami, ďalšími známymi osobnosťami a odborníkmi. Zároveň by však projekt mohol poslúžiť aj na hodinách dejepisu. História Bratislavskej lýry bola totiž úzko prepojená s politickou situáciou v socialistickom Československu. A keď napríklad v auguste 1968 vstúpili do krajiny spojenecká vojská, bol to signál, že nasledujúce ročníky festivalu už nebudú také ako predtým. „Skladba, ktorú sme napísali a venovali pamiatke pána Jana Palacha a ktorá sa volá *Den štěstí*,“ takto ohlásil svoju pieseň Petr Novák na generálke 4. ročníka festivalu a vyslúžil si tým mimoriadnu pozornosť vedúcej strany. V tom istom roku vystúpil aj Karel Kryl so svojou skladbou *Bratříčku, zavírej vrátka*. „A to teda onemela celá sála. Ešte dnes mám husiu kožu,“ okomentovala to speváčka Hana Ulrychová, ktorá vyhrala Zlatú lýru v roku 1971.

Veľa sa toho zaspievalo aj povedalo počas 4. ročníka festivalu a mnohí za to zaplatili. Ešte viac sa toho následne nesmelo hrať, čo platilo aj o pesničke Karla Gotta *Hej, páni konšelé*, ocenenej Bronzovou lýrou. Karel Černocho, ktorý so skladbou *Píseň o mé zemi* vyhral Zlatú lýru, nielenže dostal zákaz vystupovať, ale jeho nahrávky boli aj vymazané z archívov rádia.

Nakoniec musel ocenenie vrátiť. „Hned' sa šprtali v textoch a zisťovali, prečo je tam, budem spievať, lebo musím kráčať ďalej“ a dokonca „chcem si zachovať ľudskú tvár“. No keď sa spomenula ľudská tvár v tom čase, už to bolo vyslovene protirežimové,“ komentuje Anton Kret, bývalý vedúci sekcie umenia Povereníctva kultúry. „Jedným z hesiel pražskej jari bol socializmus s ľudskou tvárou. To komunistov rozčúľilo,“ dopĺňa hudobný kritik Jiří Černý k ripetiám okolo Černochovej skladby.

No nebolo to všetko iba o ťaživej konfrontácii s režimom, ale aj o veľkej zábave a príležitosti stať sa zo dňa na deň oslavovaným hudobníkom. Karol Duchoň, Miroslav Žbirka, Helena Vondráčková, Václav Neckář patrilí k tým, čo sa zapísali do povedomia aj vďaka Bratislavskej lýre. Dokument tak šikovne vykresľuje nielen históriu festivalu, ale aj jeho atmosféru, jeho osobnosti a ich postoje k dobe, opisuje bývalý režim v politických súvislostiach i z hľadiska bežného života. A predovšetkým ukazuje húževnatosť ľudského ducha, ktorý sa nezlomil pod ťarchou režimu a prežíval vďaka vzájomnej spolupráci ľudí prepojených hudbou. Nie nadarmo si na tieto časy spomína Jiří Černý s úsmevom, keď hovorí, že strana mala v rukách všetku moc, ale bála sa Bratislavskej lýry. A dokumentárny cyklus *Zlatá lýra* si zaslúži pozornosť, pretože zachytil nielen dejiny najväčšieho hudobného festivalu v bývalom Československu, ale aj ducha doby, v ktorej sa toto podujatie odohrávalo. ▲

ZUZANA MARIANKOVÁ

V redakcii Film.sk sme sa rozhodli vrátiť k staršej rubrike Ako ďalej, absolvent?, aby sme predstavili začínajúcich filmárov, zistili, aké skúsenosti získali počas štúdiá a s akými predstavami a ambíciami vstupujú do profesionálneho života. Tentoraz prinášame vyjadrenia absolventky filmovej a televíznej réžie na VŠMU v Bratislave Zuzany Mariankovej.

Pred siedmimi rokmi nám počas dňa otvorených dverí pán Šulík povedal, že táto škola nám dá len toľko, koľko si z nej sami vezmeme, a to nám potom opakovali ešte dlho. Mali sme čas, všetko potrebné, mali sme s kým a na čo točiť, otázka znela, či máme skutočne aj o čom točiť a či máme odvahu experimentovať. Dôležité bolo nájsť si systém výroby, spätnej väzby a následnej reflexie a introspekcie, ktorá sa podpíše pod zlepšenie ďalšej výroby. Veľmi si cením svoje omyly a ľudí, ktorí mi ozrejmili, prečo k nim došlo. Cením si slobodu a pochopenie, ktorého sa tvorcom v bežnom živote často nedostáva. Keď sa spätne pozriem na svoje štúdium, myslím, že sa mi dostalo všetkého v správnej miere a na inej škole by mi nebolo dopriať viac. Človek si musí sám vytvoriť prístup k sebe a vybojovať si svoj priestor. Veciam, ktoré mu nevyhovujú, sa netreba poddať, a vecami, ktoré mu vyhovujú, sa nesmie dať uchľácholiť.

Myslím si, že každý študent VŠMU chce po škole točiť filmy, málokto si pripúšťa možnosť, že bude robiť aj seriály, a takmer nikto nevyhlasuje, že ich naozaj chce nakrúcať. Mňa práca v televízii baví. Doteraz som mala šťastie na projekty, ktoré mi vždy priniesli nové výzvy a možnosť získavať skúsenosti. Televízna výroba má špecifickú štylistiku a je to práca plná kompromisov, s ktorými sa človek nie vždy stotožní. No vždy existuje cesta, ako si zachovať profesionálnu identitu, posúvať hranice a zvyšovať kvalitu. Treba si len dávať pozor na šablónovité videnia reality, do ktorého môže upadnúť aj rutinou zasiahnutá réžia. Filmy ma však stále bavia oveľa viac a

urobím, čo je v mojich silách, aby som v tejto oblasti zrealizovala všetky svoje plány.

Okrem neuveriteľne šikovných kolegov, ktorých som na VŠMU stretla a urobila s nimi ne jeden film, som sa stihla zoznámiť aj s viacerými profesionálmi, ktorí ma prijali bez najmenších okolkov a predsudkov. Ďalšia kategória sú herci. Nevieť prečo, ale vždy ma to k nim ťahalo, fascinujú ma ako ľudia aj ako umelci, mám rada ich humor a energiu. Vedia ma nadchnúť a inšpirovať. Našla som si medzi nimi aj dobrých priateľov, čo sa odráža v atmosfére na pláci.

V budúcnosti by som rada nadviazala na svoju krátkometrážnu tvorbu. Na jeseň 2017 mám naplánovanú výrobu svojho autorského celovečerného debutu, ktorý bude producentsky zastrešovať Dana Dangl a Itafilm. Začiatkom roku 2018 mám predbežne plánovanú výrobu druhého celovečerného filmu. Uplynuté leto som strávila prácou na kriminálnom seriáli Za sklom, kde som vedľa Petra Bebjaka a Róberta Švedu režírovala dve epizódy, čo bola skvelá skúsenosť. Momentálne pracujem na výrobe komediálneho westernu pre TV Markíza, ktorý som napísala s kolegom Lukášom Obermajerom a pod záštitou producenta Dana Dangla ho aj režírujem. Je to môj prvý „vlastný“ TV projekt. Okrem toho mám v šuplíku viacero námetov, ktoré budem postupne vyťahovať a realizovať, no na všetko musí prísť správny čas a na mnohé témy som zatiaľ nedospela osobnostne ani profesionálne. Ešte je predom mnou veľa práce. ▲

□ Rozšírenú verziu článku čítajte na www.filmsk.sk.

JÚLIUS VAŠEK

► Daniel Bernát

Bol dlhoročným členom Novej scény v Bratislave a stvárnil desiatky úloh vo filmoch aj v televíznych inscenáciách. Často síce neboli hlavné, ale Július Vašek ich vedel dať vyniknúť. V decembri by sa dožil deväťdesiatich rokov.

Ani úloha Prašivca v populárnom filme Martina Hollého *Orlie pierko* nie je hlavná – najväčšia pozornosť sa točí okolo dvojice kamarátov na život a na smrť v podaní Ivana Mistríka a Ivana Rajniaka –, je však mimoriadne dôležitá. Vaškov podpichovačny, impulzívny i detsky naivný Prašivec do partie nepatrí (hoci by chcel) a namiesto rešpektu dostáva posmešné frčky do nosa. Z diváckeho pohľadu je to najmä zdroj zábavy, keď po každom záškodníckom výpade prichádza odvetá, no postupne sa do popredia dostáva smútok a bezradnosť osamelého outsidera Prašivca. Cez Vaškovu postavu sa tak doladujú aj charaktery ústredných hrdinov filmu, a keď napokon dôjde k ich vzájomnému zmiereniu, patrí to k silným okamihom *Orlieho pierka*.

Hollého film vznikol na začiatku 70. rokov a krátko nato dostal Vašek podľa vlastných slov tichý dištant na Slovensku, oslovili ho však českí režiséri. Tak si zahral aj vo Vláčilovej snímke *Povest o strýbrnej jedli*, kde stvárnil vetrom ošľahaného horala, ktorý neplytvá slovami, no napriek odvahe a chlapčatvu to nie je hrubý človek. Naopak, postupne si celkom prirodzene získava dôveru dospievajúceho chlapca, ktorý ho spočiatku považuje len za podzrivého votrelca. Vašek úlohu suverénne zvládol v češtine a počas kariéry spolupracoval aj s barandovskými filmármi Otakarom Vávrom, Karlom Steklým, Dušanom Kleinom, Jaromilom Jirešom či Pavlom Blumenfeldom. Zo slovenských režisérov to bol často Andrej Lettrich, práve jeho filmy *Bratia* a *Červené víno* si herec obzvlášť vážil. Lettrich mu navyše ponúkol aj prvú filmovú príležitosť – v *Drevenej dedine* z roku 1954.

Július Vašek sa narodil 29. decembra 1926 v Nových Zámkoch a pochádzal z chudobných pomerov. Bol predurčený na dráhu remeselníka, jeho však zaujalo umenie, ku ktorému sa priblížil v Zlatých Moravciach počas štúdiá na gymnáziu, kde sa skamarátil s budúcim kolegom Ivanom Krivosudským. Spolu hrávali bábkové predstavenia pre deti aj recitovali a sledovali tamojších ochotníkov. Vaška zároveň bavilo kreslenie a maľovanie, dokonca natoľko, že chcel ísť študovať maľbu do Prahy, ale rodičia mu odmietli dať peniaze na vlak. Napokon začal navštevovať právnickú fakultu v Bratislave, ktorú čoskoro vymenil za konzervatórium a divadelné dosky. (Mimochodom, v študentských rokoch bol aj talentovaným bežcom na 400 a 800 metrov.)

Pri maľovaní zaujímali Vaška najmä ľudské tváre a sám bol hercom výraznej tváre s ostrými črtami, takže sa neraz ocitol v záporných postavách. „*Ale ja som ich hral rád,*“ cituje herca týždenník *Čas* z roku 2001. „*Lebo za komunistov boli kladné postavy príliš červené. Príliš neludské. Vytiahnuté z komunistického panoptika. Vždy som mal pocit, že človek môže byť kladný v niektorých situáciách, ale úplne kladný človek, to je never!* Práve záporný hrdina nesie stigmy človeka.“

Po revolúcii Vaška prepustili z Novej scény, kde pôsobil päťdesiat rokov, a hoci ešte nakrúcal – najmä pre televíziu –, postupne poľavoval aj v tom. Nútený odchod z divadla niesol ťažko, pridávali sa aj zdravotné problémy a herec sa utiahol do ústrania. Zomrel 1. mája 2009. ▲

J. Vašek vo filme *Bratia*. • FOTO: archív SFÚ/A. Podstraský

Týždenník prvýkrát kritizoval systém

► Milan Černák

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku *Film.sk* ich čitateľom približuje Milan Černák, ktorý pôsobil ako dramaturg a režisér Spravodajského filmu.

Organizovať čitateľovi denný program, tobôž ak ide o posledný deň v roku, si netrúfam. No rovnako ako recenzent mám povinnosť upozorniť na mimoriadny týždenník, ktorý bude TA3 vysielat akurát na silvestrovské poludnie. A dúfať, že si to aspoň niekto zarád do svojho programu. Týždenník č. 51 je výnimočný hned z niekoľkých dôvodov.

Režisér Štefan Kamenický sa v atmosfére „odmäku“ prvýkrát (po tolerovanej tzv. komunálnej kritike) pustil do otvorenej kritiky sociálnej. A to na téme dvoch – dnes by sme to nazvali najohrozenejších – skupín: malých detí bez rodičov a starých ľudí. Konfrontácia fungujúceho detského mestečka v Maďarsku s neustálym sľubovaním podobného riešenia u nás, no najmä tvrdé slová o neúnosnej biede dôchodcov na kopaniciach (starká s dôchodkom 85 korún „z toho musí umreť“) odzneli v takejto podobe z filmového plátna prvýkrát. To stojí za pozretie.

Niezeby v tých ďalších ukážkach nebolo na čo pozerat alebo čo počúvať: populárna Beryl Brydon s Alexander's Ragtime Bandom (č. 43), dva šoty o legendárnej výstave 12 storočí umenia v SNG (č. 44 a 46), farebná snímka z unikátnej aragonitovej jaskyne v Ochtinej (takisto v č. 44), prehliadka modelov slávneho Diora v Bratislave (č. 47), odstraňovanie následkov tragickej havárie bulharského lietadla nad Bratislavou (č. 49)... K ďalším zaujímavostiam patrili napríklad burizóny („bombardovaná“ ryža) a unikátna Zlatá Zuzana zo sklární v Zlatne (č. 50).

Už z tohto krátkeho výpočtu vyplýva, že pred päťdesiatimi rokmi sa v týždenníku čoraz častejšie objavovali aj tzv. odľahčené témy – no popri nich i vážnejšie úvahy, prípadne kritické názory.

Ako sme trávili voľný čas: išlo najmä o tzv. voľné soboty (vtedy len každý druhý týždeň), keď bolo problémom najmä to, že služby neslúžia, lebo majú voľno tiež (č. 48)!

A pokiaľ ide o investície, zaujmú dve snímky: po desaťročí televízneho vysielania sa preň začala stavať nová budova (č. 45) – to je tá, s ktorou sú dnes problémy, lebo ju nikto nechce – a druhá o konečnom schválení projektu vodného diela na Dunaji po štrnástich rokoch – s tým bolo ešte viac starostí. Nie všetko, čo sa na začiatku slávi, sa dobre skončí...

Novoročné želania v päťdesiatdvojke predniesli populárne speváčky. ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – DECEMBER 2016

3. 12. – 14.30 hod. – Týždeň vo filme 43/1966 a 44/1966 (repríza 4. 12. o 16.30 hod.)

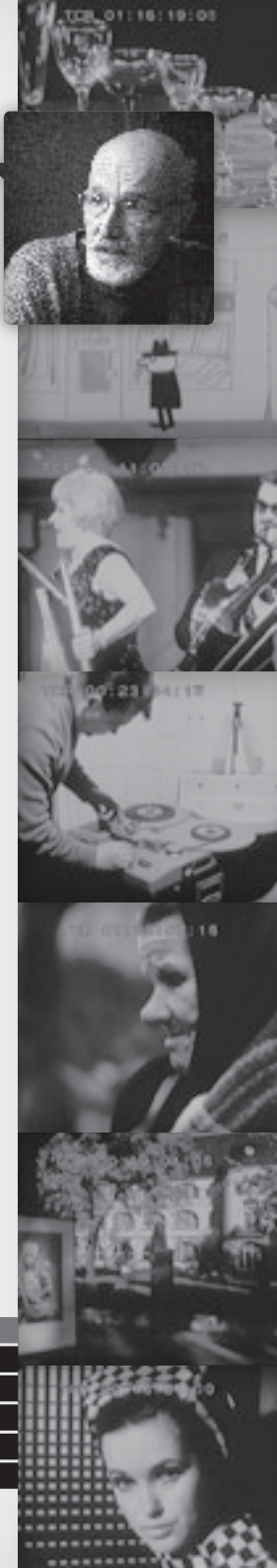
10. 12. – 14.30 hod. – Týždeň vo filme 45/1966 a 46/1966 (repríza 11. 12. o 16.30 hod.)

17. 12. – 14.30 hod. – Týždeň vo filme 47/1966 a 48/1966 (repríza 18. 12. o 16.30 hod.)

24. 12. – 14.30 hod. – Týždeň vo filme 49/1966 a 50/1966 (repríza 25. 12. o 16.30 hod.)

31. 12. – 14.30 hod. – Týždeň vo filme 51/1966 a 52/1966 (repríza 1. 1. 2017 o 16.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

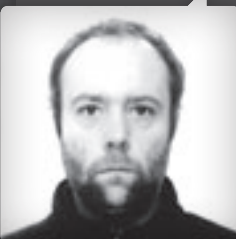

KINO LUMIÈRE V DECEMBRI: Meranie kvality a Monty Python

odporúča
filmový publicista
Antonín Tesař

Vybrať nejaké dobré, zaujímavé alebo podnetné tipy z decembrového programu Kina Lumière by nebolo nič ťažké pre nikoho, kto sa filmom aspoň trochu zaoberá. Je to totiž kino, ktoré vyberá často z takzvaného zlatého fondu kinematografie. Keď niekto nejaký z tých filmov nevidel, tak si návštevou kina „dopĺňa vzdelanie“, pokiaľ ho videl, vždy si ho môže zopakovať, pretože pripomínať si klasiku je vhodné, často dokonca vhodnejšie než „strácať čas“ s nejakým menej hodnotným titulom. Kánony vo mne vždy budili podozrenie, zvlášť ak sa o nich hovorí ako o zaručenej kvalite. Skutočne je to tak, že sú kvalitnejšie než ostatná filmová produkcia? A ak áno, tak na základe čoho? Teoretik Johannes Mählknecht, ktorý sa zaoberá filmovými kánonomi v americkom prostredí, dokonca hovorí skôr o inštitúciách, ako sú archívy, rôzne zverejňované rebríčky naj filmov alebo filmové ceny. Jednou z týchto inštitúcií sú napokon aj kiná, ktoré opakovane uvádzajú staršie filmy a tým ich vracajú do obehu a prikladajú im určitú hodnotu.

Skôr mám pocit, že je to s nimi a s kvalitou podobne ako v slávnom Wittgensteinovom postrehu z *Filozofických skúmaní*: „O jednej veci platí, že sa o nej nedá vyhlásiť, ani že je 1 m dlhá, ani že nie je 1 m dlhá, a tou je vzorový meter v Paríži.“ Kánonické filmy sú ako vzorové metre. Nie sú to diela, ktoré najlepšie prešli pri porovnávaní kvalít rôznych filmov. Naopak, ony samy fungujú ako meradlá, ktorými meriame kvality iných filmov. Všetci ich poznajú a všetci sa na nich viac-menej zhodnú, takže je ľahké prikladať ich k iným filmom ako meradlá.

Otázka, ktorý klasický film si (znovu) pozrieť, sa tak môže rovnať otázke, ktorý meter vytiahnuť zo skrine a oprášiť. Možno práve vzhľadom na to, akú úlohu „klasiky“ v našom hodnotení hrajú, je môj osobný tip čo najviac plebejský a anarchistický. Filmy od montypythonovcov môžu byť až otravné v tom, ako ich niektorí ľudia omieľajú a ako sa vracajú v rôznych vianočných či silvestrovských programoch artových kín. Skúste sa však na *Monty Python: Zmysel života* pozrieť ako na filmovú klasiku. Skúste ho porovnať s inými meradlami – s Godardom, s Kenom Loachom, s Viscontim, s trezorovanými filmami. Jednoduchšie ako takéto porovnávanie je premýšľať, pre ktoré ďalšie novšie filmy je najdeziluzívnejší a najpodvratnejší montypythonovský film meradlom. Klasika je typická tým, že okolo seba zhlukuje viac či menej úspešných nasledovníkov, voči ktorým však vždy stojí trochu bokom – že sa stáva pravidlom vďaka svojej výnimočnosti. Nie je osvedčená vďaka svojim kvalitám, ale hovorí nám, čo kvality sú. ▲

Rodinný portrét • archív SFÚ

KINO LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

DECEMBER 2016

- 1. 12. 1931 **Marianna Grznárová** – spisovateľka, dramaturgička
- 3. 12. 1941 **Bronislav Križan** – herec (zomrel 20. 12. 2012)
- 4. 12. 1946 **Ján Vančo** – pomocný režisér, asistent réžie
- 5. 12. 1941 **Igor Bázlik** – hudobný skladateľ
- 8. 12. 1951 **Jaroslav Rihák** – režisér
- 9. 12. 1946 **Dušan Mitana** – spisovateľ
- 12. 12. 1931 **Vladimír Matuš** – vedúci výpravy
- 16. 12. 1931 **Anton Korenčí** – herec (zomrel 30. 9. 2008)
- 17. 12. 1946 **Ján Piroh** – režisér, dokumentarista (zomrel 30. 1. 2003)
- 19. 12. 1921 **Štefan Mišovic** – herec (zomrel 30. 4. 2008)
- 21. 12. 1931 **Alexander Ever Púček** – maliar, grafik
- 23. 12. 1931 **Eva Landlová** – herečka
- 25. 12. 1931 **Emil Kočíš** – dramatik, scenárista
- 29. 12. 1926 **Július Vašek** – herec (zomrel 1. 5. 2009)
- 31. 12. 1931 **Pavol Sýkora** – režisér, dokumentarista (zomrel 13. 10. 1970)

zdroj: Kalendár filmových výročí 2016

- Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)
- ▶ zostavila **Renáta Šmatláková**

Creative Europe Desk Slovensko informuje

V decembri je jediná uzávierka programu Kreatívna Európa – MEDIA: 1. decembra má uzávierku Výzva EACEA/19/2016, Výberová podpora kinodistribúcie.

Ešte nemáme všetky výsledky slovenských subjektov v audiovízii za rok 2016, ale už vieme, že slovenskí producenti boli mimoriadne úspešní. V rámci podpory vývoja jednotlivých projektov s aprílovým termínom uzávierky získali prostriedky tieto subjekty: Hitchhiker Cinema 30 000 eur na projekt *Waiting*, D. N. A. 50 000 eur na projekt *Správa*, Peter Kerekes 25 000 eur na dokument *Okupácia 68* a atelier.doc 25 000 eur na dokument *Dubček*. Ak k tomu prirátame 60 000 eur na podporu vývoja animovaného projektu *Srdce veže* spoločnosti Bfilm a podporu TV vysielania vo výške 145 000 eur pre spoločnosť Fool Moon na projekt *Websterovci*, dostávame sa k celkovej (a rekordnej) sume 335 000 eur. Všetkým úspešným žiadateľom blahoželáme.

▶ vs

LITA radí autorom

Pre autorov textov, hudby, ilustrácií, prekladov, ale aj filmov a audiovizuálnych diel pripravila autorská spoločnosť LITA vysunutú poradnú pracovisko. Každú stredu od 16. do 17. hodiny budú zástupkyne spoločnosti v kaviarni kníhkupectva Artforum na Kozej ulici v Bratislave pomáhať záujemcom v otázkach autorských práv, licencií či nahlášok diel. LITA sídli na Mozartovej ulici v Bratislave, kde sa dajú aj získať informácie.

▶ zs

▶ www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

TELEVÍZIA ČESKÝCH A SLOVENSKEHO FILMOV
Slovenské pondelky 2016

5. 12. ▶ 22.00 • **Postav dom, zasad' strom**
▶ J. Jakubisko, 1979, 88 min.

12. 12. ▶ 22.00 • **Medená veža** • M. Hollý, 1970, 82 min.

19. 12. ▶ 20.00 • **Pehavý Max a strašidlá**
▶ J. Jakubisko, 1987, 96 min.

26. 12. ▶ 20.00 • **Kráľ Drozdia brada** • M. Luther, 1984, 94 min.

Zmena programu vyhradená!

► Dokument Pavla Barabáša *Sloboda pod nákladom* získal Veľkú cenu Zlatý plesnivec na Medzinárodnom festivale horských filmov, ktorý sa uskutočnil v dňoch 11. až 20. 11. v španielskom meste Torello. Barabáš získal aj Strieborný plesnivec za najlepšiu kameru. Jeho dokument takisto ocenili ako najlepší film v kategórii Horská kultúra na Banff Mountain Film and Book Festival (29. 10. – 6. 11.) v kanadskom meste Banff, ktoré leží v provincii Alberta.

► Dráma *Ja, Olga Hepnarová* (r. T. Weinreb, P. Kazda) získala ceny za najlepšiu réžiu a pre najlepšiu herečku (M. Olszańska) na 23. MFF Listapad v Minsku v Bielorusku, ktorý sa konal od 4. do 11. 11.

► Snímka *Krok do tmy* (r. M. Luther) získala cenu Zlatý meč za najlepší scenár na 14. Medzinárodnom festivale filmov s vojnovou tematikou Jurija Ozerova, ktorý sa konal od 11. do 15. 11. v Tule v Rusku.

► V sobotu 12. 11. sa konal 11. ročník festivalu Vysoké hory Nitra. Cenu divákov získala slovenská snímka *Obyčajní chlapi* (r. R. Hatiar).

► Slovensko-ukrajinský film *Čiara* (r. P. Bebjak) vyhral hlavnú cenu The Orbital Vox Studios' Post Production Award pre najlepší projekt, ktorý úspešne kombinuje kreatívny a komerčný potenciál, v sekcii Works in Progress na trhu Industry@Tallinn (17. – 24. 11.) počas 20. ročníka filmového festivalu Black Nights Tallinn (11. – 27. 11.).

► ZS

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► NOVEMBER 2016

► PUBLIKÁCIE

1. M. Hůrka: *Když se řekne zvukový film* (ČSFÚ, Praha)
2. Kino Ikon 1/2016 (ASFK, VŠMU v spolupráci so SFÚ, Bratislava)
3. A. A. Tarkovskij: *Zapečetěný čas* (Camera obscura, Příbram)

► AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. DVD *Perinbaba* (SFÚ v spolupráci s denníkom Sme, Bratislava)
2. DVD *Orlie pierko* (SFÚ v spolupráci s denníkom Sme, Bratislava)
3. DVD *Zlatá kolekcia slovenských rozprávok* (SFÚ v spolupráci s denníkom Sme, Bratislava)

NAJNAVŠTEVOVANEJŠIE FILMY V KINE LUMIÈRE ► 20. 10. – 20. 11. 2016

1. *Toto je náš svet* (r. Matt Ross, USA, 2016, ASFK)
2. *Sloboda pod nákladom* (r. Pavol Barabáš, SR, 2016, ASFK)
3. *Toni Erdmann* (r. Maren Ade, Nemecko/Rakúsko, 2016, Film Europe Media Company)
4. *Richard Müller: Nespoznaný* (r. Miro Remo, SR/ČR, 2016, ASFK)
5. *Komorná* (r. Park Chan-wook, Južná Kórea, 2016, ASFK)

OBJEDNÁVKOVÝ KUPÓN FILM.SK NA ROK 2017:

Meno/Firma: .....

Ulica/Číslo: ..... Mesto/PSC: .....

Objednávam si:

- a) polročné predplatné (6 mesiacov – vychádza 6 čísel) = 6 €
- b) celoročné predplatné (12 mesiacov – vychádza 11 čísel / v lete vychádza dvojčíslo) = 11 €

Platbu za predplatné uskutočním týmto spôsobom:

- a) Poštovou poukážkou typu „C“ na adresu: L. K. Permanent, spol. s r.o., poštový priečinok 4, 834 14 Bratislava 34
- b) Predplatením vystavenej faktúry

IČO/DIČ .....

KONTAKT: tel. 02/49 11 12 02, fax: 02/49 11 12 09, E-MAIL: zakova@lkpermanent.sk, zakova@predplatne.sk

ASOCIÁCIA SLOVENSÝCH FILMOVÝCH KLUBOV

UVÁDZA NAJVÄČŠIU PUTOVNÚ PREHLIADKU

FILMOV NA SLOVENSKU

SUPERBIA

Luca Tóth–2016

PROJEKT 100 2016

SPOJENÉ ŠTÁTY LÁSKY

Tomasz Wasilewski–2016

DIGITÁLNA
REMASTROVANÁ
VERZIA

SEDEM STATOČNÝCH

John Sturges–1960

ZVÄČŠENINA

Michelangelo Antonioni
–1966

CESTA DO FANTÁZIE

Hajao Mijazaki–2001

MUSTANG

Deniz Gamze Ergüven–2015

5 OCTOBER

Martin Kollár–2016

OHĚŇ NA MORI

Gianfranco Rosi–2015

TOTO JE NÁŠ SVET

Matt Ross–2015

KOMORNÁ

Park Chan-wook–2016

špeciál

JE TO LEN KONIEC SVETA

Xavier Dolan–2016

SKÜŠKA DOSPELOSTI

Cristian Mungiu–2016

BRAČEK JELENČEK

Zuzana Žiaková–2016

OD 8. SEPTEMBRA

V KINÁCH A FILMOVÝCH KLUBOCH / WWW.ASKF.SK

ORGANIZÁTOR:

SPOLUORGANIZÁTORI:

PODPIATIE FINANČNE

MEDIÁLNI

PARTNERI:

KALENDÁRIUM

► **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

► **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

► **RECENZIA**

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY

A JUBILEÁ

PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK: KŤIHKUPEČVIA A INÉ PREDAJNE / **BAKTRISLAVA** ► Klapa.sk – predajňa SFU (Grossliniová 4,3) ► Artforum (Kozia 20)
► Ex Libris (Nám. Ľ. Štúra 4) ► Hummel Music (Klobučnícka 2) ► Martinus (Obodovná 2,6) ► Prospero – predajňa DÚ (Jankovcov nám. 12)
+ **väčšina VSMU (Svoradova 2) PEZINOK** ► Artforum **BANSKA BYSTRICA** ► Artforum **FILMOVÉ KLUBY** ► Kino Lumiere Bratislava – Kino SFU (Špitálska 4)
► FK – Kino Junior Levice ► FK – Kino Strojár Martin ► FK – Kino Fontána Pešťany ► FK – Naoko Trnava

**SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE**

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR POD BČ. Č. EV 947/08

ISSN 1335-8286

12